

ΙΑΣΟΝΟΣ ΔΕΠΟΥΝΤΗ

ΑΚΑΤΟΙΚΗΤΗ ΝΥΧΤΑ

ΔΙΦΡΟΣ • 1962 • ΑΘΗΝΑ

ΜΕΡΙΚΑ ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΑ ΚΡΙΤΙΚΩΝ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΩΝ ΓΙΑ ΤΟ
ΒΙΒΛΙΟ ΤΟΥ ΙΑΣ. ΔΕΠΟΥΝΤΗ « ΑΠΟ ΤΗ ΘΑΛΑΣΣΑ » (1946)

Ὁ Ἰάσων Δεπούντης μὲ τὸ βιβλίον του « Ἀπὸ τῆ θάλασ-
σα » μᾶς δίνει τὴ μεγαλύτερη ποιητικὴ οὐσία τῆς νέας σχολῆς
μέσα σὲ λίγη ἔκταση. Τὰ ποιήματά του εἶναι ἀξιόλογα. Ἔχουν
ἀληθινὴ συγκίνησι καὶ πολλὴ μαστοριά ὑποβολῆς. Ὁ ποιη-
τὴς τραγουδεῖ τὰ Δωδεκάνησα σ' ἓναν τόνο δημοτικοῦ τρα-
γουδιοῦ, μὲ πολλὰ παιχνιδίσματα καὶ ἀξιοθαύμαστη ἀνασύν-
θεση τῶν οὐσιαστικότερων στοιχείων τῶν τραγουδιῶν τοῦ
λαοῦ.

Κ. ΒΑΡΝΑΛΗΣ

Ἀπὸ τοὺς νέους ποὺ ἐμφανίζονται γιὰ πρώτη φορὰ πρέ-
πει ν' ἀναφερθεῖ τὸ ὄνομα τοῦ Ἰάσ. Δεπούντη. Μερικὰ ποιή-
ματά του, ποὺ ἔτυχε νὰ συναντήσω σὲ ἡμερίδες καὶ περιοδι-
κά, καθὼς καὶ ἡ συλλογὴ του « Ἀπὸ τῆ θάλασσης » διακρίνονται
γιὰ τὸ σεμνὸν τοὺς τόνο καὶ τὴν εἰλικρίνειά τους. Σ' ἀφήνουν
ν' ἀντιληφθεῖς ὅτι ὁ ποιητὴς ἔχει πλήρη συνείδηση τῶν δυσκο-
λιῶν ποὺ πρέπει νὰ ὑπερπηδήσει γιὰ νὰ δώσει προσωπικὸν τόνο
στὸ τραγούδι του. Ἀπὸ τὰ ποιήματα τῆς συλλογῆς σημειώ-
νουμε τὸ « Ὁ ναύκληρος τοῦ David L. ». Περιέχει συγκίνησι ποὺ
ὁ ποιητὴς κατορθώνει νὰ τὴν ἀποδώσει μὲ τὰ πιὸ ἀπλά μέσα.
Ὅλα αὐτὰ σὲ κάνουν νὰ πιστεύεις ὅτι κάτι τὸ σημαντικὸ θὰ βγεῖ,
καὶ ἴσως ὄχι πολὺ ἀργά.

Β. ΒΑΡΙΚΑΣ

Εἶναι αὐτὴ ἡ θαλασσίνη συνείδησι τῆς νησιώτικης Ἑλλά-
δας, ποὺ δίνει τὴν καθαρότητα καὶ τὴν εὐκινῆσι στὸ ταλέντο
τοῦ ποιητῆ. Τὰ ξυλένια πλεούμενα, τὰ παραθαλάσσια ξωκλή-
σια τῶν ναυτικῶν, τὸ βασανιστικὸ θαλασσοδόραμα τῶν ψαρά-
δων, τὸ σάπιο ξύλο καὶ τ' ὄστρακο καὶ τὸ μικρὸ ἀπολίθωμα
τῆς ἀκρογιαλιᾶς τοῦ νησιοῦ. Ὁ ποιητὴς ξέρει καλὰ τὴ ζωὴ
τούτη σ' ὅλη τὴν ἔκτασή της — ξέρει δηλαδὴ καὶ τὴν ποίησίν
της πούνηαι ζωή.

Α. ΠΑΝΣΕΛΗΝΟΣ

Pour chanter chacune des îles du Dodécanèse, M. Dé-
pountis les aborde par la mer, qui rendait leur servitude
plus lourde et leur espérance plus vivante. La mer, c' est
aussi le lieu quotidien des peines, des angoisses, et du ré-
confort d'une population de pêcheurs. M. Dépountis se situe
dans la tradition des chansons populaires et évite la tenta-
tion du sentimentalisme.

(Ἀπὸ τὸ Ἀναλυτικὸ Δελτίο Ἑλληνικῆς Βιβλιογραφίας
τοῦ Γαλλικοῦ Ἰνστιτούτου).

M

BI

σο
μέ
άλ
τῆ
γρ
θει
λο

πε
μο
κά
γι
ν'
λι
σι
νο
ό
"C
κα

δο
τα
σι
δο
τῆ
τα
τι

pe
pl
ai
ce
da
ti

AKATOIKHTH NYXTA

Μ
Β
σ
μ
α
τ
γ
θ
λ

π
μ
κ
γ
ν
λ
σ
ν
ό
κ

δ
τ
ο
δ
τ
τ
τ

1
1
ε
ε
ε
1

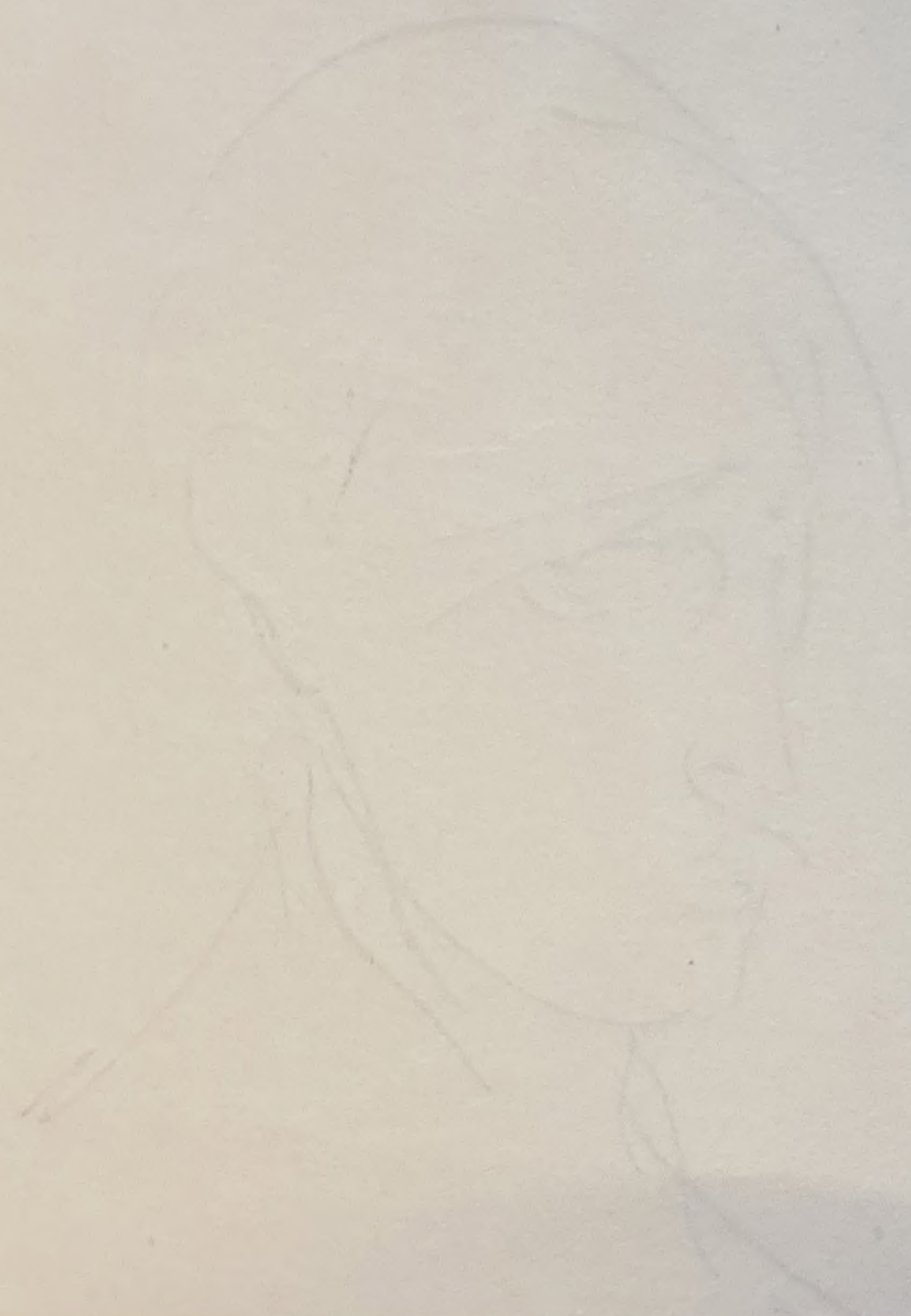
ΙΑΣΟΝΟΣ ΔΕΠΟΥΝΤΗ

ΑΚΑΤΟΙΚΗΤΗ ΝΥΧΤΑ

ΔΙΦΡΟΣ • 1962 • ΑΘΗΝΑ

1

Τὸ ματωμένο σιντριβάνι

Πάλε διασταυρώνεται τὸ βλέμμα τ' ἀγριμιοῦ
μὲ τὴ σφαῖρα —
Κι ὅλο τὸ δάσο ἀνάτριχιάζει ἀπ' τὸ κακὸ σκυλόδοντο
καὶ τὴν ἀνάσα τοῦ ἐλαφιοῦ ποὺ κυνηγοῦνε
Οἱ σάλπιγγες κλείνουν τὰ μονοπάτια καὶ τὰ λαγωνικά
χιμᾶνε πίσω ἀπ' τὸ σκελετὸ τῆς ἀστραπῆς του

Ἀνέβηκε τὸ λόφο

Βημάτιζε γύρω στὴ θέση του
γιὰ ν' ἀποφύγει αὐτὸ τὸ χτύπημα
— ποὺ κιόλας μάτωνε τὸ μέτωπό του —
Μάτωνε τὸ σιντριβάνι τῆς φωνῆς του
Φωνὴ μαυρισμένη ἀπὸ τὸ φόβο τοῦ παιδιοῦ
φωνὴ κόκκινη κάτω ἀπ' τὸν τοῖχο τῆς ἀλλοφροσύνης
φωνὴ χλωμὴ τῆς πεθαμένης
φωνὲς πληγωμένες ἀπ' τὸ πικρὸ μαχαίρι τ' οὐρανοῦ
φωνὲς ἥρεμες
φωνὲς τραγικὲς
φωνὲς κραυγὲς τὴν ὥρα τοῦ βομβαρδισμοῦ
Ὡ φωνὴ τ' ἀγριμιοῦ
μαρτυρᾷς ὅλους τοὺς θανάτους
Φωνὲς γιατί τόσες φωνὲς σὲ μιὰν ἄμαχη πολιτεία
Φωνὲς γιατί ὅλες οἱ φωνὲς πνίγονται στὴ θάλασσα
Μιὰ φωνὴ ἀκόμα μιὰ φωνὴ
Μιὰ φωνὴ μέσα στὸ σκοτάδι
Δὲν ξέρω πιά τίνος εἶναι αὐτὴ ἡ φωνὴ
Ὅμως τὴν ἀγαπᾷ

Βημάτιζε γύρω στὴ θέση του
γιὰ ν' ἀποφύγει αὐτὸ τὸ χτύπημα
— ποὺ κιόλας μάτωνε τὸ σιντριβάνι —
λέγε μας τὴ σιωπὴ
καθὼς ξεπήδαγε ἀπὸ τὴν πηγὴ της

Ἔτσι ποὺ ἀνέβηκε ἀπ' τοὺς τρόμους κ' ἔγινε φωνὴ
νὰ πεῖ τὴν τελευταία θέλησή του λίγο δὲν εἶναι
Κ' ἐνῶ γυρίζει ὁ πόθος του στὸν κόσμο αὐτὸ πεθαίνει

Ἡ νέα βλάστηση

Πάλε δὲν εἶν' αὐτὸς ποὺ μᾶς πλησιάζει
μὰ τὸ λαχανιασμένο τ' ἄλογό του ξαναγυρίζει ἐδῶ
καὶ μᾶς ζητάει κάτι στὸν ἄερα

Πάλε δὲν ἔχει τίποτα νὰ πεῖ
κ' ἔρχεται μόνο γιὰ νὰ πεῖ στοὺς ζωντανοὺς ὑπάρχει

Ὑπάρχει ἀπ' τ' ἀγριολούλουδο ὡς τὴν πικροδάφνη
Βρίσκεται σκορπισμένος στὴν πράσινη ἡρεμία τῶν κάμπων
Στὴ νέα βλάστηση ποὺ θὰ θερίσουν οἱ γυναῖκες βγαίνει
τοῦ Μάη τοῦ Ψυχοσάββατου τῆς Μεγαλοβδομάδας
νὰ ξαναζωντανέψουν κόβοντάς τιν τὸ νεκρὸ τους

Κι ὡς θέλει ὁ θρύλος Ἄνοιξη ζωὴ τοῦ πεθαμένου
κόβουν τὸ στάχυ κ' εἶναι τὰ χρυσὰ μαλλιά του
τὶς μαργαρίτες κ' ἔχουν τὰ ἔμορφα του μάτια
τ' ἀσφοδελοῦ τὸ λούλουδο τοῦ δίνει τὸ κορμὶ
κι ἀπλὸ σκουτὶ γιὰ τὸ νεκρὸ τοῦ πολέμου ἢ δυστυχία
τῆς πικροδάφνης

Λούλουδα ἀγριολούλουδα μυρτιές καὶ φτέρη
ἀπ' τὴν πλαγιά τοῦ λόφου ἀπ' τὴν κορφή τοῦ θρύλου
μαζεύοντάς τα εὐλαβικά ξαναζωντανεύεις τὸ νεκρὸ σου
γιατὶ κ' ἡ λεύτερή μας γῆ θάναι ἢ δική του πάντα
ἢ ζωντανὴ εἰκόνα

Πάλε δὲν εἶν' αὐτὸς ποὺ μᾶς πλησιάζει
μὰ τὸ παντοτινὸ του τ' ἄλογο ξαναγυρίζει ἢ Μνημοσύνη
— ὦραϊο νεφέλωμα στοὺς κάμπους ὅλημέρα —

Στὰ ἔχνη ἐνὸς νέου θρύλου

Ὁ μῦθος κεῖνος ὁ μῦθος τοῦ '40
σὰν ἓνα παλικάρι προχωρεῖ ἀπ' τὴν πλαγιά τοῦ λόφου
σ' ἄλλη πλαγιά τώρα — τῶν θρύλων

Σὰν τὸ παλικάρι
ποὺ τραγουδώντας ἔλεε τὸ τραγούδι τους
Ἀπὸ τὴν πιὸ ψηλὴ κορφή τῆς μέρας φτάνοντας
ἔφερνε μέσα στὰ μάτια του νέες νεφέλες φῶς
Ἄνοιγε τοὺς κρουνοὺς τόσης ἐλπίδας λευτέρωνε
μεγάλωνε λευτέρωνε τὸ σιντριβάνι τῆς σιωπῆς
ὠραίων νεκρῶν συντρόφων μας

Σὰν τὸ νιογέννητο τὸ ἐλάφι ποὺ ἀνασταίνει
ἢ νέα βλάστηση μὲς ἀπ' τὴν ἀγκαλιά της — ὁ θρύλος
Σὰν κάτι ποὺ γεννᾷ μυστικά ἢ μέρα
Ἐλάφι τῆς Αὐγῆς
χαράζει πάντα κεῖ ποὺ γινόμενο κύλησε τὸ αἷμα
Ὅμορφος τῶν ἐλαφιδῶν ταγὸς θὰ βρεῖ καὶ
θὰ μαντέψει τῆς ἀστραπῆς τὸ δρόμο καὶ τοῦ λόγου :

Μέσ' ἀπ' τὰ κόκαλα γενναίων νεκρῶν συντρόφων
περάσαν οἱ γοργοὶ σου δρόμοι, αἰωνιότητα

Τοπίο απέναντι στο λόφο

Ἀπέναντι στο λόφο τοῦ καιροῦ
καλὰ θυμίζει πάλε τ' ὀργισμένο μου αἷμα
Ὁρθια γυναῖκα μοιάζει τ' οὐρανοῦ
— βουνό τῆς ἄγριας μητρικῆς ἀρκούδας Πίνδος —
ποὺ σφιχταγκάλιασε τὸν ἥλιο
Μὲ τὰ πλατιά ποτάμια τῆς νὰ τρέχουν
νὰ κυλοῦν πίσω ἀπ' τὸν πόλεμο
ποὺ πῆρε τέλος
Μὲ τὰ πλατιά βουνά τῆς
τόνα ἀπὸ τᾶλλο πίσω νὰ κατηφορίζουν
στὶς φλογισμένες θάλασσες τοῦ Νότου

Ἀπέναντι στο λόφο τοῦ καιροῦ
καλὰ θυμίζει πάντα τὶς βασανισμένες μνῆμες
Καλὰ θυμίζει παντοτινὲς κληρονομιὲς αἰτῶν
κοντὰ στοὺς ἴσκιους τῶν νεκρῶν τῆς

Μὲ τὰ πλατιά ποτάμια τῆς νὰ τρέχουν τώρα
νὰ κυλοῦν ἀλλάζοντας σὲ γελαστὲς σελίδες Ἱστορίας
τὸ χυμένο μου αἷμα

Ἀπέναντι στο λόφο τοῦ καιροῦ
νὰ τὸ θυμίζεις ὅλο ἐσὺ βουνό τῆς ἄγριας
ἄγριας μητρικῆς φανατικῆς ἀρκούδας Πίνδος
Νὰ τὴν ξαναθυμίζεις πάντα κείνη τὴ θρυλικὴ πορεία
καὶ τὰ δικά μας χρόνια γιὰ τροφή στο θάνατο

Τὸ μοιρολόι τῆς λύκαινας

«Νὰ φύγεις νὰ φύγεις
Ὁ...ου ὁ...ου...
Νὰ σκάσουνε τὰ μαῦρα γιδασκιά
ἄσκιά μὲ τοὺς ἀγέεε...ρηδες
Νὰ σπάσουνε τὰ στήθια μου
Ν' ἀκούσουνε τὴ μαύρη μου φωνή
εἶμαι ἢ μάαα...να του
ἢ μάνα ποὺ τὸ γέννησε»

Ἀπὸ ἐρημιὰ σ' ἐρημιὰ
θὰ οὐρλιάξει ἡ λύκαινα
ἀπὸ χαλάσματα σὲ χαλάσματα
θὰ ρίχνεται ἡ κραυγὴ τῆς βουῆ
καὶ ξεθεμέλιωμα τῆς νύχτας

«Ὁ...ου ὁ...ου...
Νὰ φύγεις ἀπ' τὸ σπῖτι μου μαῦρε παπαδομπούμπουλα
Νὰ φύγεις ἀπὸ τὸ χωριό μου μαῦρε Χάαα... ροντα
Νὰ μοῦ τὸ φέρεις τὸ γιόκα μου — λαχτάρα πούχω
Νὰ κόψουνε τοῦ δάσου τὰ μουγκρίσματα ὁοο δου
Νὰ δῶ μὲ ποιά στοιχειὰ περπάταγε δεμένο καὶ σφαγ-
μένο — τ' ἄκακο ἐλάφι μου — δεμένο στὶς φωτιές τους
Νὰ βρῶ σὲ ποιά βουνά ματώσανε
τὰ λούλουδα οἱ πληγές του
Νὰ πῶ τραγούδι ἀνέμο — κυκλο — βογκητὸ
μ' ἓνα μαχαίρι — μαχαίρι στεναγμοῦ
στο πικραμένο στόμα δου...δου...
Νὰ κόψω τὰ μοιρολόγια ἢ δόλια ἢ μάαα...να του
ἢ μάνα ποὺ τὸ γέννησε»

Ἀγρια καὶ τραγούδαε τραγούδι μοιρολόι
Μάνα καὶ κύλαγε στὸν ἐγκρεμὸ
τῆς μαύρης πίκρας τὴν κατάρρα

«Ὁ...ου ὁ...ου...
...τὰ νὰ τὰ...
Νὰ δοῦν σφαγμένα τὰ παιδιὰ τους
Νὰ δοῦν πνιγμένα τὰ βλαστάρια τους
Ὁ...ου ὁ...ου...
...τὰ νὰ τὰ...
...φονιάδες καὶ μανάδες
Καὶ νὰ σᾶς γίνει... τὸ νὰ τὸ...τὸ δάκρυ σας
φαρμάκι καὶ γιὰ τ' ἄλλα.
Χρυσὲ Σταυραιτέ μου γιόκα μου»

Ἄγρια καὶ σωπᾶσαν — Ἀπὸ βουνὰ ψηλότερα
κύματα χωματένια σκεπάζουν τοὺς νεκροὺς μας
Στὸν ὀρίζοντα τοῦ κάμπου ἀνάψαν κόκκινοι σταυροὶ —
Φλόγες ὀνόματα παλικάριές ποὺ χύνονται
Σὰν τὰ ποτάμια στὴ ζωὴ μας

Ἀπὸ τὸ μοιρολόι τῆς λύκαινας
μένει ἡ βουή του ἀσίγαστη στὰ δέντρα
Κι ὁ ἀγέρας μόνο

Στὸ λόφο τοῦ βοριᾶ

Πάλε τὰ παιδιὰ κοιμοῦνται χωρὶς ὄνειρα
τυλιγμένα στὰ κουρέλια τῆς σιωπῆς τους
Κι αὐτὸ τὸ πικραμένο τραγούδι ποὺ ἀναβρῶζει
ἀπὸ τὰ χρόνια τῆς γιαιᾶς
δὲν εἶναι νανούρισμα γιὰ ὕπνο

Πλημμύρισε βαθιὰ τὴ νύχτα
Πλημμύρισε βαθιὰ στὸν παιδικὸ χειμῶνα
ποὺ τὸν σκεπάζει παγερὸ τὸ χιόνι τοῦ πολέμου
— κι ὁ θάνατος μιὰ μαύρη πεταλούδα στὴ φωνή της! —
Νανούρισμα δὲν εἶναι αὐτὸ γιὰ ὕπνο

«Στὸ λόφο τῶν πουλιῶν
Στὸ λόφο τῆς φωτιᾶς
Στὸ λόφο τοῦ βοριᾶ
Μὴν κοιμηθεῖτε

Τὴν πόρτα σας φυλάχτε τὸν πόνο σας φυλάχτε
Τὸν ὕπνο σας φυλάχτε νὰ μὴν ξαναπεράσει
Μπορεῖ νὰ γίνει μιὰ μικρὴ μικρὴ νεράιδα
Μπορεῖ καὶ ν' ἀκλουθᾷ σὰ δελφίνι τὴ βραδιά σας
Μπορεῖ νὰ κελαδήσει στὰ κλαριά σας σὰν ἀηδὼνι
Μπορεῖ σὰν τὸ πιστὸ σκυλί στὰ πόδια σας νὰ λιώσει
Τὸν ὕπνο σας φυλάχτε τὸν ὕπνο σας φυλάχτε
Νὰ μὴν σᾶς ξεγελάσουνε οἱ σκιὲς τοῦ ἀνέμου»

Νανούρισμα σὰν τὸ βαθὺ ποτάμι τῆς σιωπῆς
ὅπου κυλάει εὐγενικὸ στὸν παιδικὸ χειμῶνα
Τὸ μαγικὸ ποτάμι τῆς σιωπῆς
ποὺ πλημμυρίζει τὴν πλαγιά γύρω τοῦ λόφου

Κι ὁ βοριάς φυσάει
Ὁ λόφος ἀντιστέκεται
Θάνατος εἶναι ὁ βοριάς
Κι ὁ λόφος Πρόσωπο τῆς ἀγάπης

Ὁ λόφος ποὺ ἀναβρύζει τὸ βαθὺ ποτάμι τῆς σιωπῆς
εἶναι τῶν νεκρῶν ποὺ πλημμυρίζουν τὴ ζωὴ μας

Αὔριο αὔριο αὔριο
Πάλε στὸ λόφο θ' ἀνεβοῦνε τὰ παιδιά
νὰ ξαναπαίξουν τὴν καινούρια τους ἐλπίδα

Πνεῦμα ἄγρυπνο στὴν καταιγίδα

Πάλε ποὺ συλλογούμαστε
σὲ ποιόνε μοιάζουν τοῦτα τ' ἄσπρα κόκαλα ἐρχεσαι
Ἐνῶ τὸ ξέρεις ἔγινε σκληρὴ σκληρότερη ἡ ζωὴ
ἐνῶ τὸ βλέπεις ἦταν τῆς καλοσύνης σου τὰ μάτια ὁ οὐρανὸς
πάνω ἀπ' τὰ γκρεμισμένα σπίτια τοῦ χειμῶνα

Πάλε νὰ κρύψεις προσπαθεῖς τὴ γκρεμισμένη πόλη μας
κάτω ἀπ' τὴν πληγωμένη σου φτερούγα
Νὰ κρύψεις τὰ χαλάσματα τοῦ ὀρίζοντα
μὲ τὸ πυρπολημένο πέταγμά σου
Νὰ κρύψεις τὶς κραυγὲς τοῦ ἀνέμου
στὸ θαῦμα τῆς ἀποδημίας σου

Ἀκούραστο φτερό
βυθίζεσαι στὰ μεσάνυχτα σὰν τὴν παλιὰ βροχὴ τὴ βροχὴ
τὴ θλιμμένη βροχὴ στοῦ χινοπώρου μας τὴ μνήμη
Βρέχει βρέχει γλυκὰ ἢ νέα βροχὴ χαρούμενη
Ἀκούραστο φτερό τῆς βροχῆς βρέξε βρέξε γλυκὰ
πάνω ἀπ' τὰ γκρεμισμένα σπίτια τοῦ χειμῶνα

Εὐγενικὸ χαρούμενο ἥρεμο
κανεῖς δὲν ξέρει τί εἶσαι

Κι αὐτὸς ὁ οὐρανὸς ποὺ ὑψώνει τοὺς τέσσερις ἀνέμους του
— τέσσερις τοίχους φορτωμένους φονικὰ μαχαίρια —
κι αὐτὸς ὁ οὐρανὸς ποὺ σὲ γέννησε δὲν ξέρει τί εἶσαι

20

21

Μικρή καταιγίδα αιωνιότητας

† Στή Φούλα Βρανᾶ, Χριστούγεννα 1940

Πάλε χάνουν τὰ βήματά τους οἱ καιροὶ
καὶ κατεβαίνουν χωρὶς νὰ καρτεροῦν κανένα

Ἐκεῖ ποὺ ὁ λόφος ἔμενε πιστὸς στ' ὄνομα τῆς νεκρῆς
δὲν ἀκούγεται παρὰ μονάχα ἡ βροχὴ ποὺ ξέχασε
νὰ σταματήσει
Τὰ πουλιὰ χτυπήσαν στὸ σταυρὸ τοῦ κεραυνοῦ
κ' ἡ θύελλα μανιασμένη παίρνει τὴ φωτιά τους

Ἀπ' τὰ βαθιὰ μεσάνυχτα συγκλονίζει τὴ στέγη μου
ἀπ' τὰ βαθιὰ μεσάνυχτα μ' ἄλλοφροσύνη καίει τὴ ζωὴ μου
Ἐνας ἄνθρωπος χάνεται ἓνα πουλί χαρίζει τὰ φτερά του
στὴν πικραμένη αὐτὴ ἱστορία ποὺ εἶχα νὰ τοῦ πῶ

Ἄ, δὲν τολμῶ· καὶ δὲν τολμῶ ν' ἀνοίξω πιά τὸ στόμα
κ' ἔτσι θὰ μείνει ἐδῶ μαρμαρωμένος λόγος στὴ στροφή
τοῦ μεσονυχτιοῦ

Χτυπάει στὸ τζάμι τὸ φτερὸ ποὺ πέφτει
ἀπὸ τὴν καταιγίδα — κι ὅλο φωτίζει τὸ παράθυρό μου
Εἶναι τ' ἀνώνυμο πουλί ποὺ πέταξε καὶ πέταξε
Εἶναι ἡ νεκρὴ μου ποὺ ξαναγυρίζει
Κ' εἶναι φτερὸ ἢ νύχτα ἢ θύελλα εἶναι —
Τὸ χιόνι τῆς φωνῆς τῆς ποὺ μὲ κράζει
Μὲς στὰ βαθιὰ μεσάνυχτα

Ὑστερα ἔμενε ἡ θλίψη μου σὰ φίδι ποὺ γινόταν
πουλί ἀπὸ αἷμα, ὅσπου ἔβρισκε μέσα στὰ μάτια μου φωλιά
Ἄ, δὲν τολμῶ· καὶ δὲν τολμῶ —
τὸνα φτερὸ σκισμένο ἀπὸ τὴν πέτρα τῆς αὐγῆς
καὶ δὲν τολμῶ —
τᾶλλο φτερὸ ἀκρωτηριασμένο ἀπ' τὸ σκοτάδι
Κι ὁ λόγος ποὺ ὁμολόγησα μπροστὰ σὰς αἰνίγμα
στὴ φυλλωσιὰ τῆς νύχτας
Μ' ἓνα μόνο σημάδι —
τὴν πληγὴ μου

Ἀπ' τὰ βαθιὰ μεσάνυχτα συγκλονίζει τὴ στέγη μου
ἀπ' τὰ βαθιὰ μεσάνυχτα μ' ἄλλοφροσύνη καίει τὴ ζωὴ μου

Ὁ λόφος δὲν ὑπάρχει πιά παρὰ σὰν ἓνα πρόσωπο
ὅπου κοιτάει κατὰματα τὸ πεπρωμένο του

Σὰν ἓνα πρόσωπο τῆς νύχτας τυλιγμένο
ἀπὸ τίς φλόγες τῶν πουλιῶν ποὺ τὸ δέρνει ἡ καταιγίδα

Ὁ κύκνος δίπλωσε

Ἀκόμα λίγα κυπαρίσσια κοντά τους σὲ ζητοῦν δυστυχισμένη ἀνάμνησή μου
τὰ κυπαρίσσια ἀθόρυβα θυμίζουν σύννεφα κυνηγημένα πουλιά καὶ θρήνους

ἀκόμα μοῦ μιλοῦν εἰρηνικά σὰ νὰ ζητῶ τὰ ἐλέη ψηλά τῆς μοναξιάς τους
σὰ νὰ μπορεῖ κ' ἡ κουρασμένη θέλησή μου νὰ τυραννιέται πάλε στὴ σιωπὴ
ὅλα εἶναι σιωπὴ
τὰ κυπαρίσσια ἀθόρυβα θυμίζουν σύννεφα κυνηγημένα πουλιά καὶ θρήνους

Σ' αὐτὴ τὴν ἀπαλὴ σκηνογραφία μέσα στὸν πόνο τους πέφτει ἓνα φῶς :

ἂν ὁ τυφλὸς ποὺ σεργιανᾷ στὸν κῆπο εἶν' ὁ μικρὸς θεὸς — καὶ ξέρεي —
ἂν εἶναι ν' ἀντηχεῖ τὸ μαγικὸ σουραῦλι του γιὰ κείνη Ἑρωτας
μὰ παίζει σὲ νεκροὺς
ἂν οἱ πορτοκαλιές οἱ κιτριές οἱ φράχτες τὰ καλάμια τὸν παραστέκουν
ἂν ξεπετιοῦνται ἀπ' τοὺς κορμούς χαρούμενα παιδιὰ τὰ παγανὰ τοῦ δάσους
ἂν τρέχουν καὶ πηδοῦν μὲ ἀόρατα σχέδια στὴν ὁμίχλη καὶ ξεφωνητὰ
νὰ μιμηθοῦν τὸν πανικὸ τῆς ἐρημιάς μου
ἂν τὸ βασιλοπούλι τραγουδάει στὰ φύλλα μιὰ χειμωνιάτικη ζωὴ
— ζωὴ τοῦ ἐγκλειστοῦ ἐμένα
ἂν ὁ φιλέρημος κλείνει τὴν πόρτα βράδυ τῆς πικροδάφνης μὲ τὴ δύση
— ὁ ἥλιος πορφυρὸς γιὰ νὰ θυμίζει πόλεμο

Ἄν ἡ συγκίνηση τοῦ τόπου μένουν ἡ λίμνη ὁ λόφος τὰ σεπτὰ δρομάκια
ἂν ὁ γερο-αἰτὸς σωριάζει τὰ φτερά του βαριά πληγωμένα
ἂν σιωπηλὰ θωροῦν τὰ ὕψη μάτια του ἐποπτεύοντας τὴ γῆ
μὰ βγαίνουν ἀπ' τὴ θύμηση μπαλσαμωμένα
ἂν εἶναι ἡ λήθη αἴσθησις σωστὴ κι ὁ χρόνος στὸν αἰώνιο κύκνο σιγοπλέει
ἂν τ' ἄλλα πουλιά συνοδεύουν τὸ χορὸ στὴν ἀγωνία τοῦ χρόνου
— τ' ἄλλα πουλιά στὴν ἀγωνία τοῦ κύκνου
ἂν ὑψώνει τὰ φτερά του δυὸ ἄσπρους κίονες νὰ σμίζουν μὲ τὸ θάνατο
— ὅχι πιὸ δυνατὸ ἀπὸ τὴ θύμηση σου ἀγάπη
ἂν ἡ ἀρχαία τραγωδία Ἀνδρομάχη εἶναι τὸ φλογερὸ λυσίδακρο
αἶσθημά μου
ἂν παίζει ὁ τυφλὸς σουραῦλι ἐνῶ φυσάει κι ὁ ἄνεμος στὰ κυπαρίσσια
ἂν ὁ κύκνος πεθαίνει ἀργὰ σὲ μιὰ κόρη τόσο γλυκιὰ κι ὠραία
ἂν θλίβει τὸ παράπονο τὴν προορισμένη σου σιωπὴ

συχῶρεσέ μας

τὴν ἀνοιξή μου τραγουδῶ μέσα σ' αὐτὸ τὸ παραλήρημα σουραῦλι
ἀπ' τὴν ἀρχὴ ὥς τὸ τέλος πεισματικά κι ἀντίπαλος τοῦ πόνου μου, τρελὸς

μὲ τὴ φωνή σου μακρινὴ μὲ τίς σταγόνες μὲ τὴ θύελλα μὲ τὰ πουλιά
μὲ τὰ σύννεφα μὲ τὸν ἄνεμο μὲ τὰ κυπαρίσσια, μόνος
σὲ τραγουδῶ ἀνοιξή μου μέσα σ' αὐτὸ τὸ παραλήρημα σουραῦλι

Στὰ γκρεμισμένα σπίτια τοῦ χειμῶνα

Μνήμες νεκρῶν

(α')

Τώρα βρίσκομαι μ' ὅλα τ' ἄρρωστα κι ἀδύναμα πουλιά μαζί
τὴ στέγη ράγισαν βαθιά μὲ τὴ θλιμμένη ἀνάμνησή μου

Τώρα βρίσκομαι μ' ὅλα τ' ἄρρωστα κι ἀδύναμα πουλιά μαζί
τοὺς γιατροῦς τις πληγές τὸ ποδαράκι τις φτεροῦγες
Μὲ γνωρίζουν —
Πάλε τὴ στέγη ράγισε ἢ σιωπὴ γιὰ τὴ θλιμμένη ἀνάμνησή μου

Οἱ καιροὶ φυσοῦν τὰ λιόδεντρα γύρω μας κάτω ἢ λίμνη
Τὴν ἴδια ὥρα κοιμόμαστε ὅλοι μας ἢ θάλασσα εἶναι κοντὰ

Ἐνῶ δὲν ταραίζει τὸν ὕπνο μας ἢ συννεφιά ἢ τ' ὄνειρο
ξυπνοῦμε πολλές φορές — τὰ πουλιά στὴ φωλιά τους
κ' ἐγὼ στὸ κρεβάτι μου

(β')

Τὰ μεσάνυχτα ἔπεσε στὸν κῆπο μιὰ κραυγὴ φτερούγισε
καὶ κλαίει

Κάποιο θ' ἄφησε τὴ φωλιά του λέω
κ' ἴσως τὸ χτυπημένο μου σταχτὶ
Αὐτὸ ποὺ ἦρθε χτὲς ἀπὸ τὴ θάλασσα καὶ τὸ φιλοξενῶ
τὸ γραφικὸ ἀνώνυμο μὲ λίγο πείσμα καὶ γαλάζιο βλέμμα

Χτυπιέται

Μὰ ὁ πνιγμένος θόρυβος πλησιάζει ὁλοένα
κοντὰ στὸ παράθυρό μου

Τὸ μαντεύω

Ἡ περηφάνια του γίνεται ἀναφτέρωμα

Πνίγεται στὴ γῆ

Ἡ θέλησή του νιώθει ν' ἀνεμίζεται στὰ φυλλώματα

Ἀκούει στὴ φαντασία του ἄλλους ἤχους ἢ μονοφωνίες
καὶ μὲ τὴν ἐντύπωση αὐτὴ κλαίει

Ὅπως πάντα σηκώνομαι γιὰτὶ δὲν ἡσυχάζω ἀκούγοντας

τὸ θρῆνο του συγκρατημένον ἤρεμο νὰ πλημμυρίζει

Ἔτσι ξυπνοῦν καὶ τ' ἄλλα καὶ κλαῖνε κλαῖνε

γιὰ τὸ πεσμένο ἀνώνυμο γιὰ τις δικές τους τις πληγές

ὥσπου ν' ἀκούσουνε τὰ βήματά μου στὸ σκοτάδι

(γ')

Ὅταν σηκώθηκα
πρὶν βγῶ
ἢ ἴδια φωνὴ σὰ νὰ donoῦσε τὸν ἀέρα
Σὰ νὰ μούλεγε ψιθυριστὰ στὸ μυαλό μου
«Δὲν εἶναι τὸ σταχτὶ πουλὶ ἢ φωνὴ του
Ἐγὼ εἶμαι
Ἄνεμος μὲ κυνήγησε τὰ χῶματα πλημμύρισαν βρέχει πολὺ
Ἐγὼ εἶμαι»
Μιλοῦσε τὸ σταχτὶ πουλὶ μὲ τὴ φωνή του
«Ἐγὼ εἶμαι»

(δ')

Τώρα βρίσκομαι μ' ὅλα τ' ἄρρωστα κι ἀδύναμα πουλιά μαζί
πάλε τὴ στέγη ράγισε ἢ σιωπὴ γιὰ τὴ θλιμμένη ἀνάμνησή μου

Τ' ἄλλα ποὺ θὰ διηγηθῶ εἶναι ὁράματα —
Τὶς νύχτες ἐνῶ δὲν ταραίζει τὸν ὕπνο μας ἢ συννεφιά ἢ τ' ὄνειρο
ξυπνοῦμε πολλές φορές — τὰ πουλιά στὴ φωλιά τους
κ' ἐγὼ στὸ κρεβάτι μου καὶ κλαῖμε

Μένουν μονάχα τους κι αὐτὰ — καὶ ξέρουν
πόσο κρυώνει ἓνα πουλὶ ἔξω ἀπὸ τὴ φωλιά του

Ἡ γνωστική φωτιά

Πάλε τὰ βούκινα (μὲς στ' ὄνειρο) ξυπνοῦν τὸ λόφο
κι ὄλο πλησιάζουν πάλε ἀπόψε δῶ κοντά μας
κάτι πλησιάζει μὲς στὴ λιγοστὴ ζωὴ μας —
Ἴσως ἡ νύχτα κ' ἡ ἀγωνία τῆς νύχτας μᾶς τρομάζουν

Πάλε τὰ βούκινα ἀνεμόδαρτα
πάλε οἱ βουές τους

Ἔξω στὴ νύχτα (κ' ἔξω ἀπ' τ' ὄνειρο)
ἀνύπαρχος καὶ πεθαμένος πιά γιὰ μένα ὁ κόσμος —
καίγονται παρανάλωμα τὰ κοντινὰ τριγύρω μου τὸ δάσος —
κι ὄλα τὰ παρασέρνει τῆς πυρκαγιᾶς ἡ καταιγίδα

Μάταια οἱ ξυλοκόποι ζώνουν τὴ φωτιά στὴ μέση
μάταια μὲ τὸ ἄθῳ νερὸ θὰ δέσουν τέτοιες λάμιες φλόγες
μάταια πιά (στὸ μάταιο τώρα ἰδεασμὸ μου πῶς δὲ χάθηκε
κανεὶς στὰ πλήθη τῶν νεκρῶν) τὸ ξέρω μάταια

Τὴ νύχτα ἀλλάζει ξαφνικὰ ἡ φωτιά
ὅπως ἀλλάζει ἡ μιὰ στιγμὴ ποὺ ξαναρχίζει φεύγοντας
τὴ νύχτα ἀλλάζει πρόσωπο ἡ φωτιά
ὅπως ἀλλάζει ὁ θάνατος τὴν ὥρα ποὺ πλησιάζει

γίνεται δάσος κι ὄραμα μπροστὰ στοὺς ξυλοκόπους
γίνεται σκάλα σύννεφο δράκος γιὰ νὰ γκρεμίζει τοὺς ἀγγέλους
γίνεται δέντρο φωτεινὸ πέρα στοὺς γαλαξίες
γίνεται τ' ἄλλο φύλλωμα ποὺ καταχτάει τὴν ἄβυσσο

φωτιά τῶν ἄστρων γνωστικὴ φωτιά τέλος φωτιά γιὰ τὴ φωτιά
φωτιά βαθιὰ στὰ μάτια τ' ἀδερφοῦ - ἀγριμιοῦ ποὺ κυνηγοῦνε
βαθιὰ βαθιὰ στὸ βλέμμα τῆς σιωπῆς τοῦ ἀδικημένου

Πάλε τὰ βούκινα (μὲς στ' ὄνειρο) πάλε οἱ βουές τους :

φωτιά στὸ λόφο ποὺ ὀνειρεύεται φωτιά στὸ λόφο ποὺ θρηνεῖ
φωτιά γι' αὐτὰ ποὺ δέθηκα κλείστηκ' ἀγνώριστος μεσάνυχτα
φωτιά γιὰ μὲ ποὺ παρασέρνουν φάσματα ἀνώνυμοι νεκροὶ πουλιὰ
φωτιά γι' αὐτὰ ποὺ κρύβω φωτιά γι' αὐτὰ ποὺ ὀνόμασα φωτιά

Τὸ ὄνομα τοῦ θανάτου

Τὸ περιβόλι ἀχτένιστο ρίχνουν τὰ σύννεφα τ' ἀνάστημά τους
στὴν ἄγρια χαίτη τῆς βροχῆς κρεμιόνται τὰ πουλιά

νά κιόλας —

τὸ σταχτὶ λοξοδρομεῖ στὴν καταιγίδα ποὺ τὸ παίρνει
ψηλὰ τὸ μαῦρο μάτι τ' οὐρανοῦ ρουφάει τὸ πέταγμά του

πῶς ἦταν πληγωμένες οἱ φτεροῦγες του
πῶς βρέθηκε νεκρὸ
πῶς βρέθηκε μονάχο
πῶς δὲ μᾶς πῆρε στὸ δικό του θάνατο

τὸ περιβόλι ἀχτένιστο πέφτουν τὰ δέντρα σάπισ' ἡ βροχὴ
καὶ πῶς μονάχος μου στὸ λόφο ; μὰ πῶς ν' ἀντέξει ἐδῶ
στὴν ἄλλη θέα τοῦ χάους ἡ ὑπαρξή ; στὴ ριπὴ του πῶς ;
καὶ πῶς μονάχος καρφωμένος ζωντανὸς μὲ θάνατο ;
σὲ ποιά βοήθεια νὰ καλέσω ; ποῦ ; γιὰ ποιόν ; ἐγὼ ὁ τρελὸς
μὲ τὰ πουλιά — μὰ πῶς λοιπὸν τρελὸς μὲ τὰ νεκρά πουλιά ;

Νὰ τὰ παλιννοστήσω ποῦ ;

Ἡ γειτονιά μας γύριζε στοὺς τάφους ἢ στὸν πόλεμο
οἱ φίλοι μας διωγμένοι στοὺς τάφους ἢ στὸν πόλεμο
οἱ ἄνθρωποι χωμένοι στοὺς τάφους ἢ στὸν πόλεμο

τὰ φάσματα —

Αὐτὰ θὰ περπατοῦν φρικιαστικά κοντά σας : Ὅλοι ἐμεῖς
αὐτὰ θὰ βλέπονται μονάχα ἀπ' τὰ πουλιά θάνατι μηνύματα
γιατὶ μονάχα τὰ φανταστικά πουλιά μου θὰ κρατοῦν τὸ αἷμα
γιατὶ μονάχα τ' ἀσυντρόφευτα πουλιά θὰ διατηροῦν τὸ βλέμμα
— κάτι βαθύτερο κρατῶ καὶ σᾶς κοιτάζω —

Στὶς ἄδειες κόχες μου θ' ἀνάψαν τ' ἀναμνηστικά κεριὰ
κρατοῦν ἓνα λεμόνι μπροστὰ στὸ πρόσωπό μου ψιθυρίζουν
«τέφρα κι αὐτὸς χαμένος στοὺς χαμένους»
κι ὅμως τὸ χέρι τσακισμένο θὰ καλεῖ στὸ διάστημα θὰ μένει
κι ὅμως τὸ στόμα σαπημένο θὰ μιλεῖ πέρα ἀπ' τὴ γήινη φρίκη
κι ὅμως τὸ πτώμα τοῦτο κρεμασμένο στὰ δοκάρια τοῦ καιροῦ
δὲ θάχει ἄλλον ὕπνο ἀπ' τὴν ὀργή του :
«ὦ πιὸ κοντὰ ἡ μοίρα μας στοὺς νικημένους»

Κι ὅμως ποτὲ ποτὲ δὲ θὰ μὲ ξαναβροῦν σὲ ἀνθρώπου πέρασμα
ποτὲ ποτὲ μονάχος καρφωμένος ζωντανὸς μὲ θάνατο ποτὲ ποτὲ

Οἱ νεκροὶ μὲ παρασύραν
μὲ παρασύραν τὰ κυπαρίσσια ὥς τὸ ἀδιέξοδο

Ἐφυγε μὲ τὸν ἐρχομό σου

Τώρα τὰ δέντρα ἐρημώνουν ἓνα ἓνα

Ἀπὸ τὰ νυχτέρια τῆς βροχῆς μ' ἔχουν ἐξορίσει τὰ πουλιά
καὶ γυρίζω πὶδ μαρτυρικά στὰ γκρεμισμένα σπίτια τοῦ χειμῶνα

Ἐγὼ ποῦ μάτι ἀνθρώπου δὲν ἐδάκρυσεν τὰ πίκρανα πολὺ
μαζεῦω φίδια σὲ ἱσκιούς φεγγαριοῦ τὰ τρώγω καὶ δὲ χορταίνω
γίναν οἰκτρὲς οἱ μέρες μου στὰ δηλητήρια σ' ἄγριους καρποὺς
κ' εὐκολὰ δὲ βολεύεται ἡ ψυχὴ μου ἀπὸ τὸ χάος, τὸν ἴδιο ἐμένα

Ὅμως ὥς ποῦ ; μὰ ποῦ θὰ πάει αὐτὸς ὁ ἰδεασμὸς τοῦ πυρετοῦ μου ;
Ὡς πότε ; ἀφοῦ τὰ δέντρα ὁ λόφος τὰ πουλιά θάναι τὰ μάτια μόνο
εἶναι τὰ μάτια τῆς νεκρῆς ποῦ μὲ κοιτάζουν
εἶναι τὸ σῶμα ρόδινο τὸ πτώμα τῆς ἀγνῆς ἀκρωτηριασμένο

Χρόνια περνοῦν — κι ἀκόμα τούτ' ἡ θύμηση ἀπὸ φωτιά καὶ σίδηρο
χρόνια περνοῦν — κι ἀκόμα τούτ' ἡ μέρα ἀπὸ νεκροὺς καὶ πόνο

Ὁ λόφος φεύγει σκέλεθρο στὸ χῶρο τοῦ θανάτου

Ἀπὸ τὰ νυχτέρια τῆς βροχῆς μ' ἔχουν ἐξορίσει τὰ πουλιά
καὶ γυρίζω πὶδ μαρτυρικά στὰ βουλιαγμένα σπίτια τοῦ χειμῶνα

Ἡ ἀγωνία φέρνει τὸν ἄνθρωπο μπροστὰ σ' αὐτὴ τὴ γυναῖκα ποὺ σταματοῦσε
στὸ δρόμο τοὺς διαβάτες γιὰ νὰ τοὺς δείξει μὲ τὰ πέντε μάτια τῆς καὶ τὸ
πορτοκαλὶ τοῦ μίσους μιὰ πόρτα ὀρθάνοιχτη στὸ πρόσωπό τῆς πάντα στήν
καταχνιά βουβὸ κι ἀπελπισμένο ὁμοίωμα σὲ μαῦρο Καὶ τοὺς ἔκανε νὰ πιστέ-
ψουν τὴν ὥρα τοῦ βομβαρδισμοῦ χορτασμένη ἀπὸ τίς σάρκες τῶν φιδιῶν
Ὅλοι τοὺς τότε βλέπανε μέσα στὰ ματωμένα σπλάχνα τῆς ἐμένα Ὅλοι
τοὺς τότε δείχναν ἐμένα ἐμένα τὰ δηλητήρια τίς οἰκτρὲς μου μέρες τίς κραυ-
γές μου ἐγὼ τὰ γκρέμισα τὰ σπίτια ἐγὼ τὰ γκρέμισα ὅλα Δείχναν ἐμένα κι
ὅ,τι πολὺ ἀγαποῦσα : τὴν πὶδ βαθιὰ σπηλιά τῆς μοναξιάς μου : τοῦτο τὸ ποί-
ημα Πάλε μὲ τὸν ἀστερισμὸ μου βρίσκει ἡ ποίηση Καὶ μὲ ὁδηγεῖ στὴν προ-
ορισμένη μου σιωπῇ

θὰ μοῦ πεῖτε εἶναι ἓνα μάθημα ποὺ τὸ ξέρουμε ὅλοι
ἀλλ' ἂς μιλήσει τὸ σοφὸ τὸ γερασμένο πρόσωπο τῆς νύχτας
ἀπ' αὐτοὺς τοὺς ἐφιάλτες :

ἐντούτοις ἔτσι εἶναι
χωρὶς νὰ μάθουμε ποτὲ ποῦ θὰ τελειώσει

Ἐκείνη ἡ σκοτεινὴ εἴσοδος κι ὁ ἐπισκέπτης

Πάλε πὸν μὲ κοιτάξεις
κι ἀπὸ ἑνας θάνατος στὴν εἴσοδο

Ζῶ κεῖ μπροστὰ καὶ ξέρω πάλε μοναχὸς στὴν ἀναστάτωση
ἢ ὁλονύχτια μουσικὴ στὸ θάνατο καὶ τὸ φεγγάρι σου κρωγμὸς
Πάλε κείνο τὸ χωρὶς πόδια κόκκινο πουλὶ στὸ θόλο
κ' ἔτοιμο ἄκμαϊο γιὰ συφορὲς λιωμένο σίδερο στὶς στέγες
Ἐνῶ συνέχιζε ἀνελέητος βομβαρδισμὸς στὴν πόλη

Κάποιος περνοῦσε τότε σκοτεινὸς στὴν ἄλλη ὑπόστασή του
θύμιζε αἰφνίδιο θάνατο καὶ τοὺς δικούς μου ἐπισκέπτες
τοὺς λίγους καλεσμένους σὲ κατακόμβες σάλες μεσαιωνικὲς
Θύμιζε τρύπια πρόσωπα ράμφη πουλιὰ κι ἀλλόκοτα φτερά
κεῖ πὸν τὰ κάστρα συναρμολογοῦν ὁστὰ ἀπ' τὸ χρόνο αἰνίγματα
κεῖ πὸν ξεχειλίζαν νεκροὶ καὶ τυλιγμένα φλύαρα πτώματα:
«ζωὴ ἓνα πελώριο μελανὸ σκουλήκι γίνεσαι στὸ τέλος»

Ὁ ἐφιάλτης σκοτεινὸς περνάει στὴν ἄλλη ὑπόστασή του
Ἐ μ έ ν α — τραχὺς τοῦ κακοῦ αἵωνα κυνηγὸς — ψάχνει στὴ ρίζα
Ἐτσι συνήθισε ἀδυσώπητος νὰ μπαينوβγαίνει στ' ὄνομά μου
Ἐτσι τὸ ἴδιο τ' ὄνομά μου γίνηκε πάλε εἴσοδος του

Πάλε μέσα ἀπὸ μένα θὰ περάσει στὸ πανάρχαιο χάος
ἐλάχιστος λοιπὸν ὁ θάνατος στὴν εἴσοδο τῆς σάπιας σάρκας

Τί μοῦ ζητοῦν καὶ ποιὸν νὰ κυνηγήσω στὰ σκοτάδια
λίγοι μαζί μου ἀκόμη ζοῦνε γύρω τραγλοδύτες
τραγλοδύτες στ' ἄγρια σκοτάδια τραγλοδύτες
τραγλοδύτες σὲ στέγες κατακόμβες τραγλοδύτες
τραγλοδύτες στὴν ἐξοδὸ μας ἀπειλὴ θανάτου τραγλοδύτες
τραγλοδύτες κάποια παραφροσύνη ἐδῶ ὑποψιάζει τραγλοδύτες
ἐκμηδενίζονται στὴ γῆ κατάμαυρο σκουλήκι οἱ τραγλοδύτες

Ζῶ κεῖ στὰ ἐρείπια —
ἓνας ὀρίζοντας σκοτάδι κ' αἷμα
κ' ἡ πόλη σὲ ἀρχιτεχτονικὴ ἀσυνήθιστη ἀπὸ τάφους

Βλέπω πουλὶ
ν' ἀγγίζει μαῦρα κόκαλα σωρὸς
ἐκεῖ γεννιέται ἡ ἀντοχή του κι ὄχι στὸν οὐρανὸ
μὲ τοὺς σεληνιακοὺς πιλότους πὸν τὸ γεμίζουν πυρκαγιᾶς
κι ἀπόγνωση

Ζω κεί μπροστά βλέπω πουλί τις νύχτες
κι όλα λυμένα τὰ προβλήματα σ' ὀρφνές εἰκόνες ἔνστιχτα
— πιὸ δῶ ἀπὸ μένα φάσματα πιὸ κεί στοὺς ἐφιάλτες —

Βλέπω ξανὰ πουλί
νὰ μπαινοβγαίνει ἐπίμονο κάποτε τὸ ἐρώτημα
— Ποιὸς εἶσαι; κόκκινο ρόδο ψάχνω, ζεῖς;

Τότε ξανὰ στὸ ψάξιμο
τότε ξανὰ τὸ βλέμμα μου στὴ φρίκη

Ζω καὶ δὲ ζω μπροστά στὴν εἰσοδο τῆς ὑποψίας γιὰ όλα
Ὅμως ἀφοσιωμένος τῶν πουλιῶν παραλογίζομαι
εἶν' ἡ ζωὴ καλύτερη στὴ γελαστή κρυφὴ παραφροσύνη μου

Πουλιὰ σὲ παλιννόστηση

Πάλε γερμένα όλα στὴ βροχὴ

κ' ἐσένα νὰ σὲ ξαναφέρνουν πιὸ βαθὺ — τρελὸ (νὰ πεῖς) —
κι ἀδιάβατο ἀπ' ὅλες γύρω τίς σιωπὲς τοῦ λόφου

«ὁ Πρῶτος μου Ἀδερφὸς πού Ἐξουσιάζεις»
«σὲ σκοτεινὰ τοπία τοῦ πολέμου βασιλιάς»
«μὲ σκοτεινὰ τοπία τοῦ θανάτου φορτωμένος»
«ὁ Βασιλιάς Παράφορος — τρελὸς (νὰ πεῖς) —»
«ἀπὸ τὴ φρίκη τῆς ἴδιας σου ἐξουσίας»

Πάλε γερμένα ἐδῶ βουλιάζοντας στὴ λασπερὴ βροχὴ
κ' ἐσὺ βαθύτερος θὰ μένεις μὲ τὸ ἀέναο στίγμα σου
κ' ἐσὺ ψηλότερος ἀπ' ὅλες γύρω τίς φωτιὲς τοῦ λόφου
πού σὲ συνόδεuan τὸ μήνα Ὀκτώβρη τῶν Ἑλλήνων
πιὸ δυνατὸ κι ἀπόλυτο: ν ε κ ρ ὀ

Πάλε μαζί σου καὶ μαζί σου ἐδῶ
ξανάρχονται τὰ ὀρφνὰ πουλιὰ καὶ τὰ μηνύματα
— τοῦτα τὰ φαγωμένα πρόσωπα (νὰ πεῖς) —
πού πέρασαν τὸ θάνατό σου

Δὲ δίνεις λόγο στοὺς καιροὺς
μένει βαθὺς ὑπαινιγμὸς ἡ ἔλευσή σου
Ἐσὺ μένεις βαθὺς ὁ ἓνας κι ἀναρίθμητος
μένεις ἀπλὸς καὶ ἀνεξήγητος
ἀντίθετος καὶ ὁμοῖος

Εἶν' ὁ καιρὸς κακὸς
παίζει παράτολμα
πλησιάζει ἐπικίντυνα τ' ἀρχέτυπά της ἡ ψυχὴ μας
ζητάει ἀποκαλύψεις
ἡ ποίηση δὲν εἶναι ἐξουσία
τώρα κάπου ἀπ' τῆ θύελλα τῆς σάρκας φτάνει

Εἶν' ὁ καιρὸς κακὸς καὶ βγάζει μαῦρο προσωπεῖο
αὐτὸ πὺν λέμε «Κύριε Κύριε κι Ἀδερφέ μου» χάνεται
τ' ἄλλο ἀπὸ τῆ σοδιὰ μὲ τὶς ἀτσάλινες ἀφές του μένει
τ' ἄλλο ἀπειλεῖ πὺς χωρὶς ἤχο καὶ νερὸ θ' ἀντισταθεῖ
τ' ἄλλο πὺν βούλιαξε σὲ λασπερὲς βροχὲς καὶ πολιτεῖες
τ' ἄλλο πὺν ἀκούει τῆ φρίκη καὶ γεννάει τῆ φρίκη

καιρὸς του πιά νὰ ταξιδέψει — τρελὸ (νὰ πεῖς) —
παλιννοστεῖ ξανὰ σὲ μένα — ταξιδεύει —
μέσα ἀπὸ μαῦρα κόκαλα καὶ δώματα τῆς σάπιας σάρκας
ταξιδεύει ἀπ' τῆ μεριά τῆς παραλογισμένης στάχτης φτάνει
ξανάρχεται γυρεῖ διαδοχῇ

Ὁ ποιητὴς σ' αὐτὴ τῇ διαδοχῇ
τοῦ πῶ παραλόγου μπλεγμένος ἀμόνεται

Πάλε φορώντας γιὰ καιροὺς
τὶς ἄγριες τοῦτες μνημὲς προσωπίδες
τὸν ἀκοῦν κάπου μέσα βαθιὰ στὴ σάρκα μας νὰ σκάβει

Ἀνοιξιάτικο ἐπεισόδιο Α΄

Στὴ μνήμη τοῦ Γιώργη

Ὅθι παῖδες Ἀθηναίων ἐβάλοντο φαεννὰν
κρηπίδ' ἐλευθερίας

Ἦλιε χρυσὲ φίλε καλὲ φίλε ἀδερφέ τ' Αὐγερινοῦ
πῶς μᾶς πληγώνεις Ἦλιε
Γιώργη! ἔ, Γιώργη! ἔφυγες ἀλλὰ γιατί νὰ μείνεις
δὲ φοβήθηκες νὰ φύγεις

Βιάστηκ' ἡ μέρα ἀπὸ παιδὶ νὰ σ' ὀνομάσει ἄντρα

Ἡ μέρα ποὺ δαγκάνει τὴν καρδιά μας
φεύγοντας μὲ τὴν ὁρμή σου — ἡ πιὸ σωστή —
Ποῦ σ' ἀναγνώρισαν ἀπ' τὴ λαβωματιά οἱ φίλοι σου
Ὅταν ἐσὺ τὴν Ἀνοιξὴ ξελόγιαζες κρυφὰ
μὴ λησμονώντας τὸ τουφέκι βιαστικά νὰ κρύψεις
κάτω ἀπ' τὰ βλέφαρά σου

Πλεγμένες Κυριακὲς ἦταν τ' ὄνομά σου
Σὰν ἀδέρφιν σου μοιάζε τ' ἄστρο τους πρῶι
Σὰν ἀδερφή σου μοιάζει ἡ Κυριακή

Μέρα γιορτῆ — καὶ στὴν πληγὴ τῆς Ἥλιος
Μέρα λαμπρῆ — στὰ μάτια τῆς, τὰ μάτια
τόσων παιδιῶν μας καὶ νεκρῶν μας Γιώργη
Κάθε πρῶι στὰ χεῖλῃ σας τὸ γέλιο τοῦ θεοῦ

Ἦλιε χρυσὲ φίλε καλὲ δὲ μᾶς περίμενες

Ἀπὸ τὴ Μητρόπολη τῆς φιλίας μας φέρνω γιὰ σένα
ἄσπρο κι ὠραῖο τ' ἄλογο τ' Αἰ - Γιωργιοῦ
σελῶνω τὰ γενναῖα τὰ χέρια τῶν παππούδων μας
λάμψη ν' ἀρπάξουν τ' ἀσημένια του πλευρά
τὴ μέρα π' ὀδηγᾷ τὰ δέντρα νὰ βιαστεῖτε

Μὰ μεγαλώνει ἀκούραστος ὁ δρόμος
πολιορκημένος ἀπὸ τ' ἀνάστημά σου
ἀπὸ τ' ἀνάστημά σου φημισμένος δρόμος ὡς τὸ θάνατο

Ἀνοιξιάτικο ἐπεισόδιο Β'

α'

Χωρίς ξύλα ἢ φωτιά χωρίς νερό τὸ σύννεφο
χωρίς μιὰ φούχτα χῶμα στοὺς νεκροὺς μας
Χωρίς φιλι στὸ θάνατο χωρίς νὰ ποῦμε «ἀδέρφια»
— νὰ πικράνουν τὸ ψωμί τῆς καταγωγῆς μας —

β'

ὦ τρισαλί μου, ἐγὼ ἔμαι μάνα γιὰ νὰ κλαίω τὸ χαμὸ
εἴμ' ἀδερφή κι ἀνάβω τὸ καντήλι τοῦ ἐρχομοῦ του
Κ' εἴμ' ἡ νυφούλα ἔγω γιὰ νὰ προσμένω τὸν καλὸ μου
— ἔτοιμη κι ὁμορφη καλὴ σὰν τὴν Ἑλλάδα —

Καὶ περιμένουν· χρόνια ψηλώνει κλῆμα στὴν καρδιά
βγάζει τὴ γνήσια του φωτιά τ' ὄνομα τῆς πατρίδας
— καὶ πολεμοὺν οἱ ἄντρες —

γ'

Ἄγρια ποὺ κόψαν τὰ κλαριά καὶ τὰ φύλλα τοῦ Ἥλιου
κι ἀστράφτει
Μὲ τὸ δικό σας ὄνομα συντρόφοι μου μὲ τὸ δικό σας
μάλαμ' ἀστράφτει ὁ πάνω κόσμος

δ'

Ζωή, ποὺ ὡραία σὰ Νύχτα τῆς Λαμπρῆς ἀνασταίνεις
τὰ παιδιά σου
τώρα κ' ἐσὺ καλύτερη γελαῖς στὶς φυλλωσιές τ' Ἀπρίλη
Ζωή, τὰ διψασμένα νιάτα κυλοῦν μακριὰ τὴ μαύρη πέτρα
ν' ἀσκωθεῖ ἡ Χαρά

Ἀνοιξιάτικο ἐπεισόδιο Γ'

(Εἶναι μεσονύχτι — Σαββατόβραδο τοῦ Πάσχα)

Ποτὲ πρὶν δὲν ἀκούστηκαν οἱ θεῖες καμπάνες νὰ χτυποῦν
γι' αὐτοὺς ποὺ λείπουν
Ποτὲ πρὶν δὲν ἄναψαν οἱ γιορτινὲς λαμπάδες τῆς Λαμπρῆς
γι' αὐτοὺς ποὺ γιὰ πάντα λείπουν
Ποτὲ πρὶν σὰν ἀπόψε δὲν κατεπόθη ὁ θάνατος εἰς νεῖκος
γι' αὐτοὺς ποὺ λείπουν ἀποδημητὲς στὴ χώρα τοῦ πολέμου

Ποτὲ πρὶν
Αὐτοὶ τὴν ἁρμονία δίνουν στὶς καμπάνες
Ἀνάβουν τὶς λαμπάδες τῆς Λαμπρῆς
Νικοῦν τὸ θάνατο μὲ τὴν αἰωνιότητά τους

Τοὺς μένει ἀκόμα αὐτὸ τὸ πρόβλημα τῆς ὑπαρξῆς μας
Γυρίζουν πολὺν καιρὸ σ' αὐτὴ τὴν πολιτεία
Ζητοῦν ἀπόψε μιὰ θέση στὸ τραπέζι τοῦ σπιτιοῦ μας
Χωρὶς ὕπνο γιὰ νὰ τοὺς πεῖς νεκροὺς
τυλίγοντας τὴν κλωστή τοῦ κερικοῦ στὰ δάχτυλά τους
ψάχνουν νὰ βροῦν τὴν πόρτα μας
ψάχνουν νὰ βροῦν ἀγνὴ τὴ θύμησή τους
σὲ ὧλων μας τὴ μνήμη
Κάθονται στὸ τραπέζι τοῦ δεῖπνου μας θλιμμένοι
σὰν ἀνάμνηση ἀπὸ τόσα χόματα πλημμυρισμένα
Ὡραῖοι σὰν τὸ θαῦμα τοῦ Εὐαγγελίου
Σὰ μιὰ κραυγὴ χαρᾶς :

Χριστὸς Ἀνέστη !

Κι αὐτὲς οἱ θεῖες καμπάνες
εἶναι τὰ λόγια τους
Κι αὐτὲς οἱ κόκκινες λαμπάδες
εἶναι τὸ βλέμμα τους
Κι αὐτὴ ἡ λεπτὴ κλωστή στὰ δάχτυλά τους
εἶναι ἡ ζωὴ μας — Ὅλοι — νεκροὶ καὶ ζωντανοὶ
γύρω στὸ γιορτινὸ τραπέζι τῆς Λαμπρῆς — Στὴν κεφαλὴ
τοῦ τραπεζιοῦ ὁ Ἀναστάς Χριστός

Μᾶς μένει ἀκόμα αὐτὸ τὸ πρόβλημα τῆς ὑπαρξῆς μας

Τὸ δεῖπνο μας πῆρε ἄλλο νόημα καθὼς ἔμπαινε
στὰ πληγωμένα βλέφαρα τὸ φῶς τοῦ θεῖου τοῦ λόγου
Κ' ἡ μέρα προμηνόυσε ἓνα στρωμένο τραπέζι γιὰ τὴ δικαιοσύνη
Ἐνα ἥσυχο σπίτι σ' αὐτὴ τὴν πολιτεία καμωμένο ἀπὸ ἀγάπη

Κ' ἡ μέρα προμηνόυσε χίλια διαμάντια στὶς καρδιές
νὰ θυμίζουν τὴν εἰρήνη καὶ τὴν ἐλπίδα τοῦ κόσμου

Οἱ καλεσμένοι μας τοῦ Πάσχα

(Ἀνοιξὴ τὸ σπίτι μας κ' ἓνα πρᾶο περιβόλι)

Ὅλες οἱ κουβέντες τους εἶχαν ἀπὸ τότε τὴ γεύση τῆς ραδιενέργειας

Ἐνας ἓνας θαρχόταν οἱ καλεσμένοι τοῦ σπιτιοῦ μας ἀπὸ τὸ περιβόλι πρῶτα
ποὺ οἱ μυγδαλιὲς καλοκλαδεμένες φωτίζονταν κ' οἱ ὁμορφες περικοκλάδες
Πρῶι μὲ τὰ λουλούδια ὅλα σὲ θεία τάξη ἀπὸ τὸ ἐπιδέξιο χέρι τοῦ ἀναστη-
μένου νοικοκύρη (τοῦ μήνα Ἀπρίλη μὲ τ' ἀναστημένο πρῶτο χῶμα)

Κι ὅμως κάποια σημάδια πυρκαγιᾶς κ' ἐρείπια ἀκόμα καὶ τὰ μπαλσαμωμένα
χελιδόνια νὰ θυμίζουν πετάγματα Ἀνείπωτα ὕψη Φωνὲς Χαμόγελα τοῦ ἀγέρα

Ὅλα σὰν ἓνα πρᾶο λησμονημένο σύμπαν

Ὅλα μὲ τὴν ὀδύνη τῶν πρώτων καλεσμένων ὅστερα ἀπὸ τὸ βαρὺ χει-
μῶνα τοῦ σπιτιοῦ μας

Ὅλα μ' αὐτὴ τὴ μακρινὴ ἀνάμνηση τῆς εὐτυχίας του

Γιατὶ πολλὰ σ' αὐτὸ χαθῆκαν πάνε

Ὁ καθένας θὰ τ' ἀκούσει τώρα στὴν ψυχὴ του

Ἐνας ἓνας φτάναν οἱ καλεσμένοι τῆς Λαμπρῆς

Εἶχαμε συνηθίσει βέβαια στοὺς νεκροὺς ἢ στοὺς ἀναστημένους Οἱ καλε-
σμένοι τοῦ σπιτιοῦ μας τὰ τελευταῖα χρόνια ἦταν σκέτο χῶμα Κι ἄλλοι μέναν
στὸν κῆπο μας Γίνηκαν μὲ τὸ πέρασμά τους τὸ ἄλλο δάσος Ἀλλοὶ μπαί-
ναν στὸ σπίτι νὰ ξαναβροῦνε τὶς σκιές τους Πολλοὶ δείχναν φαντάσματα
Ἐνας τους ἔλεγε : «εἶμαι δὲν εἶμαι» Καὶ τὸν ἀκολουθοῦσαν ἀκατάπαυτα :
«ὕπάρχω δὲν ὑπάρχω» Φωνὲς σπαράζανε τῶν καταποντισμένων τόσο γνωστὲς
τόσο παράξενες τυφλὲς φωνές : «ζῶ καὶ δὲ ζῶ» Κ' ἔτσι ὕψωναν τὸ κερὶ τοῦ
Πάσχα γιὰ νὰ κάψουν τὴν ψυχὴ τους Κι ἄλλοι ζοῦσαν τὸ μέλλον τους (μαζί
μας, ἐκειμέσα) μέλλον μετὰ ἀπὸ χιλιάδες χρόνια Ἀρρωστοὶ ἴσως ὅλοι τους
ἀπὸ τὴν ἐποχὴ Μαστιγωμένοι Νεῦρα καὶ πρόσωπα σπασμένα ἀπὸ τὴ μοναξιά
Ὅλοι τους κόκκινη ἄμμος καὶ διψασμένη ἐρημος

Μετά (μὲς στὴ σιωπῇ) οἱ ὁμιλίες τὰ βήματα καὶ τὸ μαρτύριο ἔτοιμο
γιὰ ὅλους: μιὰ πρόσκληση γιὰ περιπλάνηση στὸν ἀκατοίκητο κ' ἐρειπω-
μένο ἑαυτό μας —

«Ἄς γίνει κάποτε ἔτσι ποὺ ἄλλοι νεκροὶ ἀπὸ μᾶς νὰ μὴν ξαναγυρί-
σουν πίσω»

Ἔχουν πολὺ τὰ λόγια τους τὴ γεύση ἀπ' τὸ δικό μας θάνατο
Ὁ καθένας ἂς τ' ἀκούσει τώρα στὴν ψυχὴ του

Ἐνας ἕνας κάθονταν οἱ καλεσμένοι γύρω στὸ γιορτινὸ τραπέζι τῆς Λα-
μπρῆς Μὲ τὰ κόκκινα στῖς συντριμμένες παλάμες τους αὐτὰ Σύμβολα τῆς δη-
μιουργίας: «Ἐξῆσε ἀπέθανε Ἀνέστη»

Τίποτε τὸ ἐφιαλτικό: «Χριστὸς Ἀνέστη»
Ὅμως ὁλόκληρο τὸ νόημά του μᾶς βαραίνει
Οἱ καλεσμένοι τοῦ σπιτιοῦ μας «Χριστὸς»
Δὲν ἦταν νεκροὶ «Ἀνέστη»
Δὲν ἦταν φαντάσματα τοῦ αἵωνα μας
Οὔτε σπάνιες (ἀτομικὲς) ἢ πολύτιμες σκιές του
Οὔτε ἡ σκοτεινὴ ὑποψία τῆς βόμβας κοβαλτίου

Ἐφερναν ἰχνη ἀνθρώπου
Αὐτὸ τὸ νόημα μόνο:
«Χριστὸς Ἀνέστη»

Ἐρχεται καὶ ξανάρχεται μᾶς τυραννάει πάλι (20ος Αἰώνας) τὸ φάσμα μα-
κρινὸ μὲ τὸ χρυσάφι ἀπὸ τὴν ἀνοιξη
— καὶ ποιό τὸ κέρδος;

Ὁ θάνατος τοῦ Ντίνου, τὸ χρυσάφι κ' ἐγώ

Φίλε περάσαν κιόλας δεκατρία χρόνια
ἔσθ' νεκρὸς κ' ἐμεῖς σὲ ἄσκοπους δρόμους
σὲ πολιτείες ποὺ μετροῦν τὸ χρόνο μὲ χρυσάφι

Δεκατρία χρόνια — τὸ διάστημα χωρὶς συνέπεια
ἀνάμεσα σὲ πλῆθος πρόσωπα ποὺ ἐπιμένουν
κοιτάζοντας τὸ κάθε τι χωρὶς νὰ βλέπουν
ν' ἀκοῦν τὰ πάντα χωρὶς νὰ βγάζουν νόημα

Ὡ φλογερὴ εἰκόνα φίλε καλότυχε κι ὦραϊε
σὲ προστατεύει μὲ στοργή
κάτω ἀπ' τὸ κυπαρίσσι τῆς ἡ λήθη

Ἐμᾶς μᾶς ἔχουν κρίνει ὀριστικὰ μᾶς λεηλατοῦν
ἄνθρωποι ποὺ δὲ γνώρισες οἱ τελευταῖοι
καὶ χτίζουν χτίζουν βιαστικὰ ἀπὸ πάνω μας

Φίλε νὰ γιατί γέμισαν οἱ δρόμοι μὲ χτισμένους
νὰ γιατί δὲ μπορούμε δὲ γίνεται γιὰ μᾶς
νὰ συναντήσουμε οὔτε τοὺς νεκροὺς μας

Μᾶς ἐμποδίζουν ὦ νεκροὶ αὐτοὶ ποὺ βρῆκαν τὸ χρυσάφι
κάτω ἀπ' τῖς σκοτεινὲς σελίδες τοῦ θανάτου

Κι ὅμως περάσαν κιόλας δεκατρία χρόνια
ἔσθ' νεκρὸς κ' ἐμεῖς ἀπίστευτο ἐδῶ ἀκόμα

Ἐδῶ πού κλείσαμε μακριά ἀπὸ τοὺς κριτὲς
σὲ μιὰ κρυφὴ παρένθεση τῆ ζωῆ μας :
(Ἄν ὅταν σὲ τουφέκισαν στὶς 10 τοῦ Μάη τοῦ '44
οἱ γερμανοὶ ἂν τότε εἴχαμε εἰμεῖς οἱ φίλοι σου
30 χρυσὲς λίρες θὰ ζοῦσες τόσα μᾶς ζήτησε
ὁ γερμανὸς φρουρὸς σου Δὲν εἴχαμε)

Ὡ θύμηση φριχτὴ μνήμη ἀκυβέρνητη
πού ἀναστανώνει τὸ μυαλό μου
κι ὅλες οἱ νύχτες μέσα στὸ ἄγριο κάλεσμα
Δὲν εἴχαμε ὄχι δὲ θάχουμε εἰμεῖς ποτὲ

Ἔτσι ζήσαμε δῶ σὲ παρενθέσεις μάθαμε πολλά :
Ὁ χρόνος εἶναι χρυσάφι ἢ ζωὴ χρυσάφι ἢ σιωπὴ χρυσάφι
Ὅμως ἀπ' τὴ μανία τοῦ χρυσαφιοῦ διωγμένοι καὶ οἱ νεκροὶ μας

Φίλε καλὲ νὰ κιόλας δεκατρία χρόνια κι ἀκόμα (ὡς πότε πιά ;)
ἀρνοῦμαι πῶς ἦταν δικό μας λάθος ὁ θάνατός σου τὸ ἀρνοῦμαι
Ἀκόμα νὰ πιστέψω στὴ μισητὴ ἀποτίμησή σου ἀκόμα νὰ δῶ
στὰ χέρια μου 30 χρυσὲς λίρες ἀκόμα νὰ παραδεχθῶ γιατί
μᾶς λείπεις

Πλησίασμα

Ἀγχιβασίη

Τώρα τὰ λόγια γίναν περιττά
καὶ περιττὴ ἡ σιωπὴ
Μονάχα μὲ σημεῖα θ' ἀποκρίνεται
κι ἄλλες φωνὲς οἱ μακρινὲς
θὰ σὲ καλοῦνε ποιητὴ

Οἱ φωνὲς σὲ κράζουν
ἄλλες φωνὲς — μνήμες νεκρῶν

Εἶναι ἐδῶ μαζεμένα ποιήματα ἀπὸ τὴν
«Ἀκατοίκητη Νύχτα» καὶ τὸ «Λόφο».
Μερικὰ ἔχουν δημοσιευτεῖ κατὰ και-
ροὺς σὲ διάφορα περιοδικὰ καὶ ἀνθολο-
γίες. Ὅμως στὴν τωρινὴ ἐκδόσὶ τοὺς
δέχτηκαν ὅλα ἢ σχεδὸν ὅλα ἀλλαγές, τρο-
ποποιήσεις· τὸ ἀπαραίτητο ξαναπλάσιμο
γιὰ νὰ μποῦν ὅσο ἦταν βολετὸ σὲ μιὰ ἐ-
νότητα· καὶ μὲ ὀριστικὸ τίτλο τὸν ἀρχι-
κό τους: «Ἀκατοίκητη Νύχτα».

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

1

ΤΟ ΜΑΤΩΜΕΝΟ ΣΙΝΤΡΙΒΑΝΙ	Σελ. 11
Η ΝΕΑ ΒΛΑΣΤΗΣΗ	» 12
ΣΤΑ ΙΧΝΗ ΕΝΟΣ ΝΕΟΥ ΘΡΥΛΟΥ	» 13
ΤΟΠΙΟ ΑΠΕΝΑΝΤΙ ΣΤΟ ΛΟΦΟ	» 14
ΤΟ ΜΟΙΡΟΛΟΪ ΤΗΣ ΛΥΚΑΙΝΑΣ	» 15
ΣΤΟ ΛΟΦΟ ΤΟΥ ΒΟΡΙΑ	» 17
ΠΝΕΥΜΑ ΑΓΡΥΠΝΟ ΣΤΗΝ ΚΑΤΑΓΙΔΑ	» 19
Ο ΕΜΠΝΕΥΣΜΕΝΟΣ ΛΟΦΟΣ	» 21

2

ΜΙΚΡΗ ΚΑΤΑΓΙΔΑ ΑΙΩΝΙΟΤΗΤΑΣ	» 25
Ο ΚΥΚΝΟΣ ΔΙΠΛΩΣΕ ,	» 26
ΣΤΑ ΓΚΡΕΜΙΣΜΕΝΑ ΣΠΙΤΙΑ ΤΟΥ ΧΕΙΜΩΝΑ	» 28
Η ΓΝΩΣΤΙΚΗ ΦΩΤΙΑ	» 30
ΤΟ ΟΝΟΜΑ ΤΟΥ ΘΑΝΑΤΟΥ	» 32
ΕΦΥΓΕ ΜΕ ΤΟΝ ΕΡΧΟΜΟ ΣΟΥ	» 34
ΕΚΕΙΝΗ Η ΣΚΟΤΕΙΝΗ ΕΙΣΟΔΟΣ ΚΙ Ο ΕΠΙΣΚΕΠΤΗΣ	» 36
ΠΟΥΛΙΑ ΣΕ ΠΑΛΙΝΝΟΣΤΗΣΗ	» 39

3

ΑΝΟΙΖΙΑΤΙΚΟ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟ Α'	» 45
» » Β'	» 46
» » Γ'	» 47
ΟΙ ΚΑΛΕΣΜΕΝΟΙ ΜΑΣ ΤΟΥ ΠΑΣΧΑ	» 49
Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΟΥ ΝΤΙΝΟΥ, ΤΟ ΧΡΥΣΑΦΙ Κ' ΕΓΩ	» 51
ΠΛΗΣΙΑΣΜΑ	» 53
ΣΗΜΕΙΩΜΑ	» 55

ΑΛΛΑ ΕΡΓΑ ΤΟΥ Ι. Δ.

Α' Ποιήματα

1946. 'Από τή θάλασσα α' έκδοση
1951. » β' έκδοση
1952. Τό ναυάγιο τῆς 'Ομίχλης

Β' Μεταφρασμένα

1949. 'Ο θργισμένος ποιητής
τοῦ Benjamin Fondane

Ἐτοιμα γιά τύπωμα

«'Από τή θάλασσα»
(Ποιήματα ἀνέκδοτα καί δημοσιευμένα)

«X.A. Donnet, ὁ βομβαρδισμός μιᾶς ἁμαχῆς πολιτείας»
(Δέκα μικρά κείμενα· μαρτυρίες τῆς καταστροφῆς)

Η
«ΑΚΑΤΟΙΚΗΤΗ ΝΥΧΤΑ»
ΤΟΥ ΙΑΣ. ΔΕΠΟΥΝΤΗ
ΤΥΠΩΘΗΚΕ ΤΟ 1962 ΣΤΟ ΤΥΠΟ-
ΓΡΑΦΕΙΟ

ΔΙΦΡΟΣ

THE
JAZZ
MUSIC
FOR THE
JAZZ
MUSIC

THE
JAZZ
MUSIC

Αθήνα τό

με κατεβασμένο κεφάλι, σκεφτι-
κό, σε μια μυστικιστική επικου-
ρωνία με κάποια πίστη, με κά-
ποιο, έστω θαύμα, έξω από τα
όρια του κόσμου τούτου. Μα λι-
τανεία νεκρών αραδιασμένων

Του

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ «ΑΚΑΤΟΙΚΗΤΗ ΝΥΧΤΑ» (1948)

Θυμάμαι πώς για το προηγούμενο βιβλίο του 'Ιάσ. Δε-
πούνη «'Από τη θάλασσα» είχα μιλήσει με θερμότητα. Αισθά-
νομαι ένα είδος σύγχυση σήμερα που το καινούργιο βιβλίο
του, όχι μόνο με διαψεύσει, αλλά και παρουσιάζει μιαν έκ-
φραστική πληρότητα και πρόοδο τέτοια, κ' ένα ύφος τόσο
προσωπικό κιόλας, που δίκαια θα πρέπει να τον λογαριάζουμε
σαν έναν από τους καλύτερους νέους μας ποιητές. 'Η «'Ακατοί-
κητη νύχτα», είναι έξι ποιήματα - εκτός από δύο άλλα μικρά -
που έχουν έντονο το χαρακτήρα της ελεγείας. Στα ελεγειακά
αυτά ποιήματα, ο γνώριμος τόπος της τρυφερότητας, της με-
λαγχολίας και της απελπισίας κάποτε, μις απελπισίας όμως
που ποτέ δεν φτάνει τον πεισιθανatismό, παίρνει μις καινούργια
φωνή και ένα καινούργιο πρόσωπο, που, παρ' όσο κι αν δε
μ'ς θυμίζει τίποτε το ελληνικό, ωστόσο δεν παύει να είναι
γνήσια κι άτφια ελληνικό. Νομίζω πως μις τέτοια φωνή, με
τόσο χαμηλούς τόνους, για πρώτη φορά ακούγεται στη σύγ-
χρονη ποίησή μας. Τίποτα δεν είναι πιο απλό απ' αυτό που
είναι η ποίησή του. Μά γι' αυτό ακριβώς είναι ωραίο,
Ποίηση.

Σ ΔΙΚΤΑΙΟΣ

σση έσωτερική
θος του ποιη-
τική θρησκευτι-
ν από τη δια-
ης αγάπης. Οί
'Ιάσ. Δεπούνη
ν ποιητική του
νοϊζιάτικο έπει-
του διακρίνεται
κομε κυρίως στο
'Ο ποιητής μ'ς
α πόσο επίμονο
αυτό το πλάσμα

N. ΒΡΕΤΤΑΚΟΣ

Χρειάστηκε να με-
σολαβήσει μις καταστροφή. Και ακριβώς από το χάσμα που
άνοιξε ο σεισμός, όρθώθηκε κατακόρυφη ή δημιουργία. Πρώτα
ακούστηκε ή φωνή του ποιητή. 'Ο ποιητής πάντα προπο-
ρεύεται και άνοίγει το δρόμο. 'Ο μεστός λυρικός λόγος του
'Ιάσ. Δεπούνη είναι μις γνήσια κερκυραϊκή φωνή πάνω και
έξω από τα τείχη. Μ' αυτόν συνεχίζεται μις παράδοση, μέσα
στο σύνορο της έποχής. 'Η Κέρκυρα δηλώνει ξανά την παρευ-
σία της, όχι σαν ένα παρελθόν, αλλά σαν μις πάλλουσα συνέ-
χεια. Αυτό δεν είναι λίγο για μις περιοχή, που με τη δογμα-
τική άκαμψία των φανατικών της αντιμεταρρύθμισης, βάσταξε
στη ζωή τον 19ον αιώνα όλόκληρα 150 χρόνια.

M. I. ΔΕΣΥΛΛΑΣ

Recueil de huit poèmes élégiaques. Le silence conserve
ici son sens accablant, mais, le fait de la mort s' imposant
au poète par-delà la notion du deuil, sa conscience déchirée
s' ouvre à une subjectivité nouvelle où des états seconds,
des éléments naturels ou des objets familiers le sollicitent
d' entreprendre un nouveau langage, fait de mots compacts,
qui cheminent comme par la poussée d'une sève végétale.

('Από το 'Αναλυτικό Δελτίο 'Ελληνικής Βιβλιογραφίας
του Γαλλικού 'Ινστιτούτου).

μ ε ρ ι κ έ ς δ ι ο ρ θ ώ σ ε ι ς

σελίδα 14 στίχος 10 (να διαβαστεί:) τό 'να απ' τ' άλλο

» 17 » 22

» να μη σ'ς ξεγελάσουν

» 52 » 8

» άναστατώνεις

ζοορμιο, α...
αζήτητη. Τις πρώτες μέρες κου-
βαλούσαν τα πτώματα στο νε-
κροτομείο (ήταν στο θάθος του
κτιρίου, εκεί που είναι τώρα το
Πολιτιστικό Κέντρο) για να χρη-
σιμοποιηθούν στα πανεπιστη-
μιακά εργαστήρια... Τι ειρω-
νεία. Συγκομιδή ίσως για αιώ-
νες, οσμή θανάτου αρκετή να
πνίξει όλη την πόλη και οι δεξα-
μενές με τη φορμόλη, υπερχειλι-
σμένες, το πεζοδρόμιο είναι
φαρδύ, χωράει τους νεκρούς του
24ώρου...

940-1949, φυλάρις και απ
τα μαχαλάι. (Βλέπε το

Αθήνα τό

με κατεβασμένο κεφάλι, σκεφτι-
κό, σε μια μυστικιστική επικου-
ρωνία με κάποια πίστη, με κά-
ποιο, έστω θαύμα, έξω από τα
όρια του κόσμου τούτου. Μα λι-
τανεία νεκρών αραδιασμένων

Του
Ηρακλή
Τζάθα

άτακτα, ακριβώς εδώ που πατά-
με τώρα εμείς, πώς να χωρέσει
στις διαστάσεις της λογικής. Θύ-
ματα της πείνας που αποδεκάτι-
σε τον πληθυσμό της πόλης τον
τραγικό χειμώνα του '41.

Στην αρχή ένας διαβάτης που
έμοιαζε με περιτυλιγμένο σκελε-
τό, τριέκλιζε, παρακάτω σταμα-
τούσε να πάρει μια ανάσα, κατό-
πιν δεν μπορούσε να κρατηθεί,
έπεφτε, κοιτούσε γύρω για βοή-
θεια, κάτι προσπαθούσε να
πει... ώσπου το τίποτα. Μια σκέ-
τη φιγούρα σωριασμένη στο πε-
ζοδρόμιο, ανώνυμη, άγνωστη,
αζήτητη. Τις πρώτες μέρες κου-
βαλούσαν τα πτώματα στο νε-
κροτομείο (ήταν στο βάθος του
Κτιρίου, εκεί που είναι τώρα το
Πολιτιστικό Κέντρο) για να χρη-
σιμοποιηθούν στα πανεπιστη-
μιακά εργαστήρια... Τι ειρω-
νεία. Συγκομιδή ίσως για αιώ-
νες, οσμή θανάτου αρκετή να
πνίξει όλη την πόλη και οι δεξα-
μενές με τη φορμόλη, υπερχειλι-
σμένες, το πεζοδρόμιο είναι
φαρδύ, χωράει τους νεκρούς του
24ώρου...

1940-1949, φυλάκιση και απελευθέρωση
Τα μαχαλάκια (Βλέπε το

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ «ΑΚΑΤΟΙΚΗΤΗ ΝΥΧΤΑ» (1948)

Θυμάμαι πώς για το προηγούμενο βιβλίο του 'Ιάσ. Δε-
πούνη «'Από τη θάλασσα» είχα μιλήσει με θερμότητα. Αισθά-
νομαι ένα είδος άγνωστοσύνης σήμερα που το καινούργιο βιβλίο
του, όχι μόνο με διαψεύσει, αλλά και παρουσιάζει μιαν έκ-
φραστική πληρότητα και πρόοδο τέτοια, κ' ένα ύφος τόσο
προσωπικό κιόλας, που δίκαια θα πρέπει να τον λογαριάζουμε
σαν έναν από τους καλύτερους νέους μας ποιητές. 'Η «'Ακατοί-
κητη νύχτα», είναι ξει ποιήματα — εκτός από δύο άλλα μικρά —
που έχουν έντονο το χαρακτήρα της ελεγείας. Στα ελεγειακά
αυτά ποιήματα, ο γνώριμος τόπος της τρυφερότητας, της με-
λαγχολίας και της απελπισίας κάποτε, μιās απελπισίας όμως
που ποτέ δεν φτάνει τον πεισιθανatismό, παίρνει μιὰ καινούργια
φωνή και ένα καινούργιο πρόσωπο, πού, παρ' όσο κι αν δέ-
μας θυμίζει τίποτε το ελληνικό, ωστόσο δεν παύει να είναι
γνήσια κι άτöpfia ελληνικό. Νομίζω πώς μιὰ τέτοια φωνή, με
τόσο χαμηλούς τόνους, για πρώτη φορά ακούγεται στη σύγ-
χρονη ποίησή μας. Τίποτα δεν είναι πιο απλό απ' αυτό που
μας τραγουδά ο Δεπούνης. Μά γι' αυτό ακριβώς είναι ωραίο,
είναι συγκινημένο κ' ελκρινές... Ποίηση.

ΑΡΗΣ ΔΙΚΤΑΙΟΣ

Ο 'Ιάσων Δεπούνης είναι ποιητής με περισσή έσωτερική
καλλιέργεια και με ιδιότυπη ευαισθησία. Στο βάθος του ποιη-
τικού του λόγου ανακαλύπτει κανείς μιὰ διακριτική θρησκευτι-
κότητα, μιὰ έγνοια περισυλλογής των ανθρώπων από τη δια-
σπορά γύρω από τον άξονα μιās έμπράγματος αγάπης. Οί
καθαρές αυτές στιγμές μέσα στη συλλογή του 'Ιάσ. Δεπούνη
που μάς δίνουν την εύκαιρία να εκτιμήσουμε την ποιητική του
ιδιοσυγκρασία βρίσκονται στο ποίημά του «'Ανοιξιάτικο έπει-
σόδιο γ'». 'Εξάλλου το ποιητικό του κλίμα που διακρίνεται
για τη συγκρατημένη του ευγένεια, το βρίσκομε κυρίως στο
ποίημά του «Πνεύμα άγρυπνο στην καταιγίδα». Ο ποιητής μάς
δείχνει πόσο λεπτό, πόσο εύθραυστο, αλλά και πόσο επίμονο
στην άποστολή του που το βασανίζει είναι αυτό το πλάσμα
που λέγεται ποιητής.

N. ΒΡΕΤΤΑΚΟΣ

Ώστόσο ήρθε ο καιρός των οικοδόμων. Χρειάστηκε να με-
σολαβήσει μιὰ καταστροφή. Και ακριβώς από το χάσμα που
άνοιξε ο σεισμός, όρθώθηκε κατακόρυφη ή δημιουργία. Πρώτα
ακούστηκε ή φωνή του ποιητή. Ο ποιητής πάντα προπο-
ρεύεται και άνοίγει το δρόμο. Ο μεστός λυρικός λόγος του
'Ιάσ. Δεπούνη είναι μιὰ γνήσια κερκυραϊκή φωνή πάνω και
έξω από τα τείχη. Μ' αυτόν συνεχίζεται μιὰ παράδοση, μέσα
στο σύνορο της έποχής. 'Η Κέρκυρα δηλώνει ξανά την παρου-
σία της, όχι σαν ένα παρελθόν, αλλά σαν μιὰ πάλλουσα συνέ-
χεια. Αυτό δεν είναι λίγο για μιὰ περιοχή, που με τη δογμα-
τική άκαμψία των φανατικών της αντιμεταρρύθμισης, βάσταξε
στη ζωή τον 19ον αιώνα όλόκληρα 150 χρόνια.

M. I. ΔΕΣΥΛΛΑΣ

Recueil de huit poèmes élegiaques. Le silence conserve
ici son sens accablant, mais, le fait de la mort s' imposant
au poète par-delà la notion du deuil, sa conscience déchirée
s' ouvre à une subjectivité nouvelle où des états seconds,
des éléments naturels ou des objets familiers le sollicitent
d' entreprendre un nouveau langage, fait de mots compacts,
qui cheminent comme par la poussée d'une sève végétale.

('Από το 'Αναλυτικό Δελτίο 'Ελληνικής Βιβλιογραφίας
του Γαλλικού 'Ινστιτούτου).

Το καλό σφυρί και η χρήση του

«Αν αυτό που διαθέτεις είναι όλο κι όλο ένα σφυρί, όλα γύρω σου φαίνονται σαν πρόκες».
(Από το βιβλίο «Ο Νόμος του Μέρφυ»)

ΣΤΗ γιορτή μας, που είναι στα τέλη Ιουλίου, μας έκαναν δώρο ένα σφυρί. Είχε μια ξύλινη γυαλιστερή λαβή, λακαρισμένη έτσι που να τονίζει τα νερά του ξύλου χωρίς να γλιστράει από το χέρι. Η βάση της ήταν τυλιγμένη με δερμάτινες λουρίδες, για να δίνουν ακόμα καλύτερο πιάσιμο. Το κεφάλι του, από σκληρό μαντέμι είχε έτσι δουλευτεί που ν' αντανάκλα τις ακτίνες φωτός. Φαρδύ σαν μια μικρή γροθιά, βαρύ όσο χρειάζεται, εύχρηστο όσο πρέπει, το σφυρί εκείνο ήταν επόμενο να τ' αγαπήσουμε. Το βαφτίσαμε Ελευθερία, γυναικείο όνομα, γιατί είχε πιασίματα.

Του
Νίκου
Μάστορα

Κι επειδή στην οικογένεια ήμασταν κάπου 10 εκατομμύρια, βάλαμε αμέσως τους σιδεράδες να φτιάξουν κι άλλα, τους ξυλουργούς να σκαρώσουν λαβές και τους τεχνίτες να τα δέσουν μαζί, ώσπου σύντομα είχε ο καθένας μας και τη δική του Ελευθερία. Χαρούμενες μέρες. Όλο το σπίτι αντηχούσε από τους χτύπους των δοκιμών. Ακούγονταν οξείες, κούφιες, δυνατές, μελωδικές, τραχείς, απότομες, ήχοι διαρκούς σφυροκοπήματος σε κάθε υλικό, ήχοι που συνέθεταν έναν ρυθμό παράξενα γοητευτικό, σαν να χτυπούσαν χίλια ταμπούρα με άλλο τέμπο, μα στο ίδιο μέτρο. Μανγντισμένοι όλοι απ' αυτόν τον αλλόκοτο ρυθμό

«ΤΑ ΝΕΑ», Σάββατο 3 Αυγούστου 1991

Του ΣΤΑΘΗ

ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΒΑΡΟΜΕΤΡΟ

Μνημεία και μνήμες

ΧΩΡΟΣ, μερικά τε-

Η αντίσταση και η

χτυπούσαμε και ξαναχτυπούσαμε τοίχους, έπιπλα και αντικείμενα, ώσπου τα παραμορφώσαμε εντελώς.

Λάσπη και πέτρα

ΞΑΦΝΙΚΑ, κάποιος ανέβηκε σ' ένα ετοιμόρροπο τραπέζι και φώναξε τόσο δυνατά, που η φωνή του αντηχώντας σε χίλιες γωνιές ήρθε στ' αυτιά μας - κι αυτή παραμορφωμένη: «Αδέρφια, πρέπει ν' αφήσουμε τα σφυριά μας. Ξέρω πως είναι όμορφα και χρήσιμα εργαλεία, αλλά πρέπει να τα χρησιμοποιεί κανείς όταν χρειάζονται. Το παρακάναμε και τώρα αυτό που χρειάζεται είναι λάσπη και πέτρα, να ξαναχτίσουμε ό,τι γκρεμίσαμε. Θα είναι δύσκολο, μα πάντα είναι δυσκολότερο να χτίζεις από το να γκρεμίζεις».

Εμείς πάλι, ενοχλημένοι που αυτή η στριγγλιά φωνή χαλούσε την αρμονία των γδούπων, αρχίσαμε να χτυπάμε πιο δυνατά για να την καλύψουμε. Αλλά ο τύπος στο τραπέζι δεν έλεγε να σταματήσει κι έτσι ένας άλλος που εκνευρίστηκε τον σταμάτησε με μια Ελευθεριά στο κεφάλι, που έδγαλε ένα βαθύ «γκντουπ».

«Ωραίος ήχος!», φώναξε εκείνος που είχε κτυπήσει κι άρχισε να δοκιμάζει το σφυρί του σ' άλλα κεφάλια.

Σε λίγο τα δοκιμάσαμε όλοι, δημιουργώντας έναν υπέροχο ρυθμό που έμεινε γνωστός με το όνομα «η συμφωνία του καρούμπαλου».

Έσθησε και ο ήχος

Όμως η ένταση άρχισε γρήγορα να μειώνεται, ώσπου απομείναμε τόσοι λίγοι, που δεν ακουγόταν πια ο ήχος.

Τότε ένας απ' όλους ξαναέβηκε στο ετοιμόρροπο τραπέζι και είπε:

«Κυρίες και κύριοι, πρέπει επιτέλους ν' αρχίσουμε να συμπεριφερόμαστε λογικά. Όλες οι άλλες δυνατότητες έχουν πλέον εξαντληθεί».

ΤΩΡΑ, περνάμε τον καιρό μας χαϊδεύοντας τους μώλωπες των φίλων και ξαναχτίζοντας το σπίτι. Τα σφυριά μας λάμπουν ακόμα, αλλά τα χρησιμοποιούμε πια, μόνο όταν έχουμε να κάνουμε με πρόκες.

Υ νος στο καυσάριο, στριμωγμένος στη γωνία δύο δρόμων, μια χούφτα άνθρωποι, μερικές σημαίες που τις άφηνε τσαλακωμένες η άπνοια του βραδινού, ομιλητές που ίσα και ακούγονταν και λόγια... Τι να τα κάνεις τα λόγια, ποιος τα πρόσεχε; Είχαν δανείσει τα φτερά τους στις σκέψεις κι εκείνες έτρεχαν σαν πυρακτωμένος πύραυλος, το μόνο κοινό στοιχείο με το παρόν, η ταχύτητα και το όνομα... Οι περαστικοί ούτε κοιτούσαν, ούτε ρωτούσαν, καμία περιέργεια, είναι τόσα τα παράξενα σε τούτη την πόλη. Ας κάνουμε, λοιπόν, τις συστάσεις. Το βραδάκι της Τετάρτης έγιναν τα αποκαλυπτήρια του Μνημείου της Αντίστασης (έργο του γλύπτη Γιώργου Νικολαΐδη, καθηγητή της ΑΣΚΤ) στη γωνία Σίνα και Ακαδημίας, δίπλα στο Πολιτιστικό Κέντρο του Πανεπιστημίου Αθηνών «Κωστής Παλαμάς». Το Μνημείο είναι αφιερωμένο στους φοιτητές, καθηγητές και εργαζομένους στο Πανεπιστήμιο, που αγωνίστηκαν κατά του κατακτητή την περίοδο της Κατοχής (1941-1944). Στον χαιρετισμό του ο δήμαρχος της Αθήνας, Αντώνης Τρίτσης, μίλησε για την πόλη που πάντα στις χιλιετίες του χρόνου, έμεινε αδόσλωτη στην ψυχή της.

Κι εμείς, παιδιά τότε, ακούγαμε για πρώτη φορά το φτερούγισμα της ελευθερίας. Δεν ξέραμε πώς να την κατακτήσουμε, πώς να την απλώσουμε, πώς να την κρατήσουμε... Μέχρι που μάθαμε.

Ο ΔΡΟΜΟΣ

Από τις πρώτες μέρες της σκλαβιάς, είδαμε το δρόμο της. Θεέ μου, μα είναι γεμάτος αίματα, κραυγές, πόνους, νεκρούς. Η λογική μας έλεγε ότι οι λιτανείες, αποτελούνταν από ένα πλήθος

με κατεβασμένο κεφάλι, σκεφτικό, σε μια μυστικιστική επικοινωνία με κάποια πίστη, με κάποιο, έστω θαύμα, έξω από τα όρια του κόσμου τούτου. Μα λιτανεία νεκρών αραδιασμένων

Του
Ηρακλή
Τζάθα

άτακτα, ακριβώς εδώ που πατάμε τώρα εμείς, πώς να χωρέσει στις διαστάσεις της λογικής. Θύματα της πείνας που αποδεκάτισε τον πληθυσμό της πόλης τον τραγικό χειμώνα του '41.

Στην αρχή ένας διαβάτης που έμοιαζε με περιτυλιγμένο σκελετό, τριέκλιζε, παρακάτω σταματούσε να πάρει μια ανάσα, κατόπιν δεν μπορούσε να κρατηθεί, έπεφτε, κοιτούσε γύρω για βοήθεια, κάτι προσπαθούσε να πει... ώσπου το τίποτα. Μια σκέτη φιογούρα σωριασμένη στο πεζοδρόμιο, ανώνυμη, άγνωστη, αζήτητη. Τις πρώτες μέρες κουβαλούσαν τα πτώματα στο νεκροτομείο (ήταν στο βάθος του κτιρίου, εκεί που είναι τώρα το Πολιτιστικό Κέντρο) για να χρησιμοποιηθούν στα πανεπιστημιακά εργαστήρια... Τι ειρωνεία. Συγκομιδή ίσως για αιώνες, οσμή θανάτου αρκετή να πνίξει όλη την πόλη και οι δεξαμενές με τη φορολόγη, υπερχειλιμένες, το πεζοδρόμιο είναι φαρόν, χωράει τους νεκρούς του 24ώρου...

Αθήνα τότε και τώρα

Κάθε αυγή τα ίδια, ίσαμε που κάποια νύχτα η ψυχή της πόλης άδειασε από πάνω της τα σκατά, άναψε έναν θεόρατο πυρσό πάθους, πήρε σεργιάνι τις γειτονιές, κι άρχισε να λαμπαδιάζει τα φτωχόσπιτα πρώτα, τα δώροφα της Ασκληπιού αργότερα.

Συνέχεια η Αθήνα γιγάντωνε, έχασε το μέτρο, η θυσία δεν έχει όρια, δεν ζυγίζεται, δεν μπαίνει σε καλούπια, δεν παίρνει ταυτότητες αριθμών. Οι κάτοικοι ενώθηκαν σε έναν Αρχάγγελο τιμωρό - λευτερωτή, έναν Μπολνιβάρ, ωραίο σαν Έλληνα.

Με το δλέμμ' ατενίζοντας προς τ' αφηλά, το μέτωπο στα νέφη, Κι ήταν η θέα του φριχτή: πηγή του δέους, του δικίου δρόμος, λυτρώσεως πύλη.

(Από το ΜΠΟΛΙΒΑΡ του Νίκου Εγγονόπουλου)

ΤΑ ΟΝΕΙΡΑ

Ο πρύτανης Μιχ. Σταθόπουλος, μιλώντας για το μνημείο, περισσότερο με μια αδιόρατη χειρονομία, που λες και δυθιζόταν σ' εκείνη την εποχή, συμβόλισε τις ζωντανές μας λαχτάρες και φώτισε με μια κρυφή αστραπή-φυλαγμένη για μας τους αυτόπτες - τα κοιμισμένα μας όνειρα. Μαζί με το κουδούνι για το συσσίτιο από τη Λέσχη, το κουτί με την μπογιά για τα συνθήματα ανάστασης που γέμιζαν κάθε δρόμο οι τοίχοι.

Και η λαχτάρα της επιστροφής. Το γλυκό μέτρομα χωρίς απουσία, το γελάκι της χαράς, το «πνηρό» σκίρτημα καθώς

ρίτσια, μετά τη βραδινή μας νίκη. Ναι, Αιμιλία, γιαγιά πια τώρα, αγανακτούσες όταν πολλές φορές δεν είχαμε δέσει σφιχτά το τριμμένο πινέλο και γκρίνιαζες γιατί δεν θα ήταν ευκολοδιάβαστα τα συνθήματα...

ΤΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Ο Νίκος Καραντινός, φοιτητής τότε, μέλος του Δ.Σ. της ΕΣΗΕΑ σημερια, διάβασε τον κατάλογο των 52 που έδωσαν τη ζωή τους, προσφορά σ' αυτό που γευόμαστε εμείς σαν... κοινό και άκοπο αγαθό. Γιατί να ακούσω το όνομά σου, ακριβέ και αξέχαστε φίλε. Δεν με κράταγε η ώρα να φύγω από τη γιορτή και να τρέξω να διαβάσω το σημείωμα που μου έστειλες με την αδελφή σου από το Χαϊδάρι, λίγο πριν σε εκτελέσουν. Πόσο τρυφερά κοροΐδενα τον εαυτό μου αφού ήξερα ότι το σημείωμα το 'χω χάσει, πόσες και πόσες έρευνες και κυνηγητά από τότε... Όμως ήθελα να ξεμοναχιαστώ, να μιλήσουμε, να μικροκαθαρίσουμε, να αγαπήσουμε. Έμαθα, χρόνια αργότερα, πως μέσα στο καμión που σας μετέφεραν από το στρατόπεδο στον τόπο της εκτέλεσης, πείραζες, αστελευόσουν, γελούσες. Σε τι ήλιπες; Θα φέρω μπροστά μου τη θύμησή σου και θα αφήσω να ζωντανέψεις εσύ την ελπίδα, που σε μένα όλο κρύβεται. Αλήθεια, θα το ξαναπώ: Στο πρώτο μνημόσυνο που σου κάναμε εμείς οι εναπομεινάντες φίλοι σου - μετά τη φυλακή μας - η κοπέλα σου, χρόνια κι αυτή στο μακρινό ταξίδι, απήγγειλε ένα τετράστιχο του Φώτη Αγγουλέ, αγύριστου ταξιδιώτη κι αυτού:

Εχτές επάσχιζα να δω
τρόπο να κλέψω από το Δράκο
για σε, τ' αθάνατο νερό,
για σε, που πας να μπεις στο
λάκκο.

ΗΤΗ ΝΥΧΤΑ» (1948)

ιβλίο του 'Ιάσ. Δε-
ε θερμότητα. Αισθά-
ο καινούργιο βιβλίο
ταρουσιάζει μιν έκ-
κ' ένα ύφος τόσο
α τον λογαριάζουμε
οιητές. 'Η «'Ακατοί-
ο δύο άλλα μικρά-
είας. Στά ελεγειακά
ιφερότητας, της με-
ς απελπισίας όμως
ίρνει μιά καινούργια
παρ' όσο κι αν δε
δεν παύει να είναι
ιά τέτοια φωνή, με
κούγεται στη σύγ-
πλό άπ' αυτό που
κριβώς είναι ωραίο,

ΑΡΗΣ ΔΙΚΤΑΙΟΣ

περισσή έσωτερική
ο βάθος του ποιη-
ακριτική θρησκευτι-
ύπων από τη δια-
ματης αγάπης. Οι
ού 'Ιάσ. Δεπουόντη
την ποιητική του
«'Ανοιξιότικο έπει-
α που διακρίνεται
ίσκομε κυρίως στο
x». 'Ο ποιητής μάς
καί πόσο επίμονο
αυτό το πλάσμα

Ν. ΒΡΕΤΤΑΚΟΣ

Χρειάστηκε να με-
πό το χάσμα που
μιουργία. Πρώτα
ής πάντα προπο-
υρικός λόγος του
ή φωνή πάνω και
x παράδοση, μέσα
ξανά την παρου-
α πάλλουσα συνέ-
που με τη δογμα-
ρύθμισης, βάσταξε
ια.

Μ. Ι. ΔΕΣΥΛΛΑΣ

: silence conserve
mort s' imposant
science déchirée
s états seconds,
ers le sollicitent
de mots compacts,

* Κάποιοι από τότε, 1940-1944, φυλάκις και από εκεί σημείωσα νεκρούς, εκτελεσμένους φίλους, τη
ερώ του Ντίου για μαχαίρι. (Βλέπε το ποίημα "Ο θάνατος του Ντίου, το χρυσάφι

(Από το 'Αναλυτικό Δελτίο 'Ελληνικής Βιβλιογραφίας του Γαλλικού 'Ινστιτούτου).

GIA'B'

